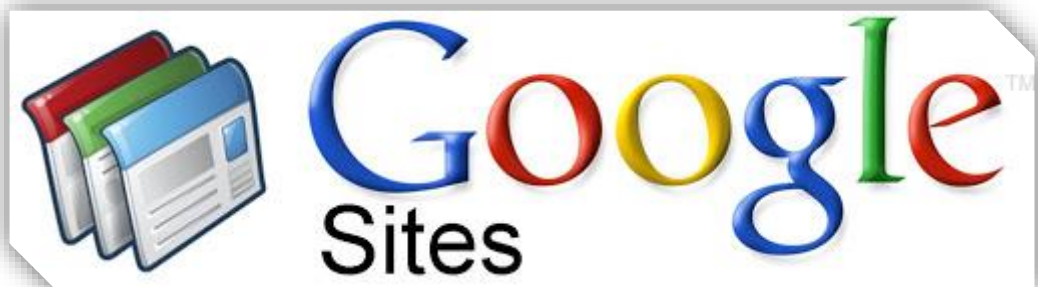

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський фаховий коледж
будівельно-монтажних технологій та архітектури
вул. Столярова, 8, Дніпро, 49600
тел. (факс) (056) 744-28-59
e-mail: dnmont@gmail.com

Циклова комісія інформатики та комп'ютерних дисциплін

Методичний посібник на тему
«Створення веб-сайту за допомогою
автоматизованих засобів системи керування
вмістом. Робота з Google-сайтами»

Дніпро
2022 р.

Укладач – Григор'єва Наталія Григорівна, викладач інформатики та комп'ютерних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист голова циклової комісії інформатики та комп'ютерних дисциплін

Методичний посібник призначений для отримання необхідних знань та вмінь для роботи з таким сервісом як Google Sites.

У даному методичному посібнику логічно впорядковано і систематизовано мінімум основних знань, необхідних для створення сайту, заповнення його контентом, адміністрування та ін.

Отриманні знання дають можливість будь-якому користувачеві з зареєстрованим Google-аккаунтом створити власний веб-ресурс та використовувати його в навчальних або особистих цілях.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
СТВОРЕННЯ САЙТУ ЗА ДОПОМОГОЮ СЕРВІСУ GOOGLE SITES	6
Навіщо потрібен сайт.....	6
Основні поняття про сервіс Google Sites	7
Створення нового сайту	8
Публікація сайту.....	12
Створення нової сторінки.....	15
Посилання на створений сайт	17
Надання дозволу на редагування сайту іншим користувачам	18
ДОДАВАННЯ ПРОСТИХ ОБ'ЄКТІВ ДО СТОРІНОК САЙТУ	19
Додавання текстового поля.....	19
Додавання зображення	20
НАПОВНЕННЯ GOOGLE САЙТУ КОНТЕНТОМ	25
Що таке контент	25
Додавання розділів тексту, що згортається.....	25
Створення змісту.....	27
Карусель зображень	28
Додавання макета розділу	30
Додавання кнопок	32
Додавання посилань.....	33
Додавання посилань до тексту або малюнку	35
Додавання відео на сайт	35
Додавання об'єктів з Діску	39
БАГАТОСТОРІНКОВИЙ САЙТ.....	43
Головна сторінка	43
Управління сторінками.....	44
Меню сайту	47
Дизайн сайту	50
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ПЕРЕДМОВА

Впровадження інформаційних технологій в усі галузі сучасного виробництва, в побутове, особисте і суспільне життя стали невід'ємною частиною сучасного суспільства. Володіння інформаційними технологіями ставиться в наш час нарівні з такими якостями, як уміння читати і писати. Сьогодні Інтернет займає важливе місце у всіх областях людської діяльності.

У наш час комп'ютер або мобільний телефон є в більшості будинків. І майже кожна людина хоч раз користувався інтернетом. Сайти, на які ми заходимо, хтось колись створив. І коли ми бачимо, який успіх вони можуть принести своїм власникам, виникає бажання повторити цей шлях. Знання та навички зі створення та просування сайтів в найближчому майбутньому будуть дуже затребувані в світі.

Способи створення сайтів можна розділити на дві основні гілки: сайт за готовим шаблоном або професійна робота фахівців. Перший варіант доступний всім, хто вже впевнено почувається в інтернеті. Існує маса сервісів, що пропонують створити сайт за допомогою конструктора. Ви вибираєте шаблон, налаштовуєте його вміст, додаєте матеріали.

Другий варіант – це серйозний підхід, який цілком може перетворитися в покликання і прибуткова справа.

Всього кілька років тому не всі люди розуміли переваги інтернету і досить логічно звучало питання, а навіщо потрібен власний сайт? У той час працівники організацій, учасники освітнього процесу, підприємці тільки починали освоювати інтернет, а багато хто з них зовсім обходилися без сайтів. Але сильна конкуренція в сферах освіти, комерції, послуг рухала людей на впровадження нововведень. Ось тоді і почали з'являтися сайти, які з часом стали потужним інструментом в різних сферах діяльності. У наші дні, напевно, немає жодної організації, навчального закладу або компанії, яка не мала б власний сайт. Свої сайти мають навчальні заклади, соціальні і комерційні організації, театри і музеї, торговельні мережі, а також безліч приватних осіб.

Перш за все, власний сайт це представництво діяльності. Сайт підтримує імідж власника. Якщо у організації або компанії немає власного сайту, до неї партнери поставляться з певною недовірою. Щоб викликати довіру у партнерів або клієнтів, необхідно мати в інтернеті інформаційний майданчик.

З кожним роком в інтернеті зростає кількість користувачів. Тому люди цілодобово безперервно відвідують сайти. У цьому випадку сайт грає важливу роль. Людина в будь-який час доби може ознайомитися з інформацією, яка його цікавить. Цю роботу не зробить жоден секретар, менеджер або реклама. Тепер уявіть, яку користь приносять сайти, працюючи цілодобово роками. Чим привабливіше сайт, тим серйозніше сприймають організації. Ви можете подивитися сайти успішних навчальних закладів, мереж, організацій, сьогодні їм приділяють особливу увагу і не шкодують гроші на розвиток.

Знання та вміння по створенню власного сайту зроблять людину більш конкурентоспроможною на професійному ринку, підвищать її шанси на отримання гарної роботи або зайняття високої посади.

СТВОРЕННЯ САЙТУ ЗА ДОПОМОГОЮ SERVICE GOOGLE SITES

Навіщо потрібен сайт

Інтернет розвивається стрімко і сьогодні більшість компаній, організацій і приватних осіб вже мають свої сайти. Мати інтернет-ресурс в наш час – це необхідність.

Люди оцінили зручність мережі. Адже вона дозволяє отримувати освіту, спілкуватися, вести бізнес, подорожувати, просто розважатися. Можливості, що надаються такими ресурсами, неймовірні.

Сайт – це віртуальний офіс або навчальна аудиторія, які працюють цілодобово і без вихідних. У будь-який момент користувач може зайти і отримати потрібну йому інформацію.

Нещодавно проводилося дослідження – його результати вказали на те, що компанії, які не мають власного сайту, втрачають приблизно 25% клієнтів. Такі сухі, але красномовні цифри. Можливо, сьогодні ця цифра стала ще вище, а в майбутньому – точно зросте.

Спочатку, метою всіх web-сайтів була популяризація імені компанії в інтернеті і підвищення її престижу. На сьогоднішній день головним завданням сайтів є надання максимально повної інформації про послуги і роботи компанії, організації, приватної особи.

Web-сайти не мають територіальних і часових меж, і це ще більше збільшує їх популярність.

Крім цього, відвідувачі сайту зможуть заповнити форму зворотного зв'язку, в якій поставлять свої запитання.

Обсяг інформації, який можливо розмістити на сайті, може бути самим різним, чого не скажеш про друковані джерела, де місце і кількість символів чітко обмежена. Саме необмежений обсяг інформації і зробив інтернет універсальним засобом пошуку.

Крім цього, кількість передплатників на газети і журнали з кожним роком стрімко зменшується, люди більше користуються інтернетом. Над цим теж варто задуматися.

Сайти з'являються майже кожену секунду: за невблаганним зростанням їх числа можна спостерігати за допомогою **Internet Live Stats**. Це цікавий ресурс, який дозволить також дізнатися скільки в світі користувачів інтернет, скільки в поточний день було відправлено електронних листів, завантажено фотографій і переглянуто на YouTube відео. Ця інформація та багато іншої оновлюється в режимі реального часу.

Основні поняття про сервіс Google Sites

Google Sites (українською «Гугл Сайти») – це безкоштовний конструктор і хостинг сайтів, один з численних сервісів пошукового гіганта, що дозволяє будь-якому користувачеві з зареєстрованим Гугл-акаунтом створити свій невеличкий веб-ресурс типу портфоліо, візитки тощо

Сервіс Google по створенню сайтів дозволяє безкоштовно та швидко створити необхідний Інтернет ресурс, вибравши оформлення з великої кількості шаблонів. Більше не потрібно сплачувати за доменне ім'я і хостинг, також не потрібно наймати програмістів і вебдизайнерів для розробки сайту, користувач здатен зробити це власноруч.

Служба Google Sites надає можливість безкоштовного створення сайтів на безкоштовному хостингу. Обмеження на розмір сайту – 100 МБ. Google Sites зрозумілі і дружелюбні для новачків, якщо у вас зовсім немає досвіду сайтобудування, це новий шанс для вас. На свій сайт ви можете завантажити будь-який текст, таблицю, презентацію або форму опитування використовуючи Google Docs, відеоролики з YouTube, можете розмістити календар і карти Google, а також використовувати велику кількість готових гаджетів з Google.

Переваги використання сервісу Google Sites:

- Швидке та зручне створення сторінки, створення сайту нагадує процес створення документу у текстовому редакторі.
- Відсутність необхідності знання мови розмітки гіпертекстових сторінок.
- Можливість зміни вигляду і функцій.
- Можливість роботи над сайтом кількох користувачів.
- Безкоштовне використання сервісу.
- Відсутність плати за доменне ім'я та хостинг.
- Додавання на сайт інформації з різних сервісів Google.
- Відсутність рекламних банерів.

Недоліки використання сервісу Google Sites:

- Не підтримуються CSS і JavaScript.
- Доменне ім'я сайту має вигляд sites.google.com / site_name і не може змінюватися.
- Обмежені налаштування оформлення сайтів: змінюються тільки кольори, розміри і стиль шрифтів.
- Заборонені анонімні коментарі, змінювати зміст (у тому числі додавати коментарі) можуть тільки авторизовані користувачі.

Створення нового сайту

Щоб потрапити в сервіс Google Sites, знадобиться Google пошта Gmail, бо саме до аккаунту пошти прикріплені безліч сервісів для користувача, в тому числі, і Гугл сайти.

Таким чином, перший крок при створенні сайту дуже простий: заходимо в свій аккаунт Google. Другий крок можна виконати декількома шляхами.

Найпростіше це можна зробити за допомогою Google Диска: натискаємо кнопку **Створити**, обираємо команду **Більше**, а потім команду **Google сайти** (Рисунок 1).

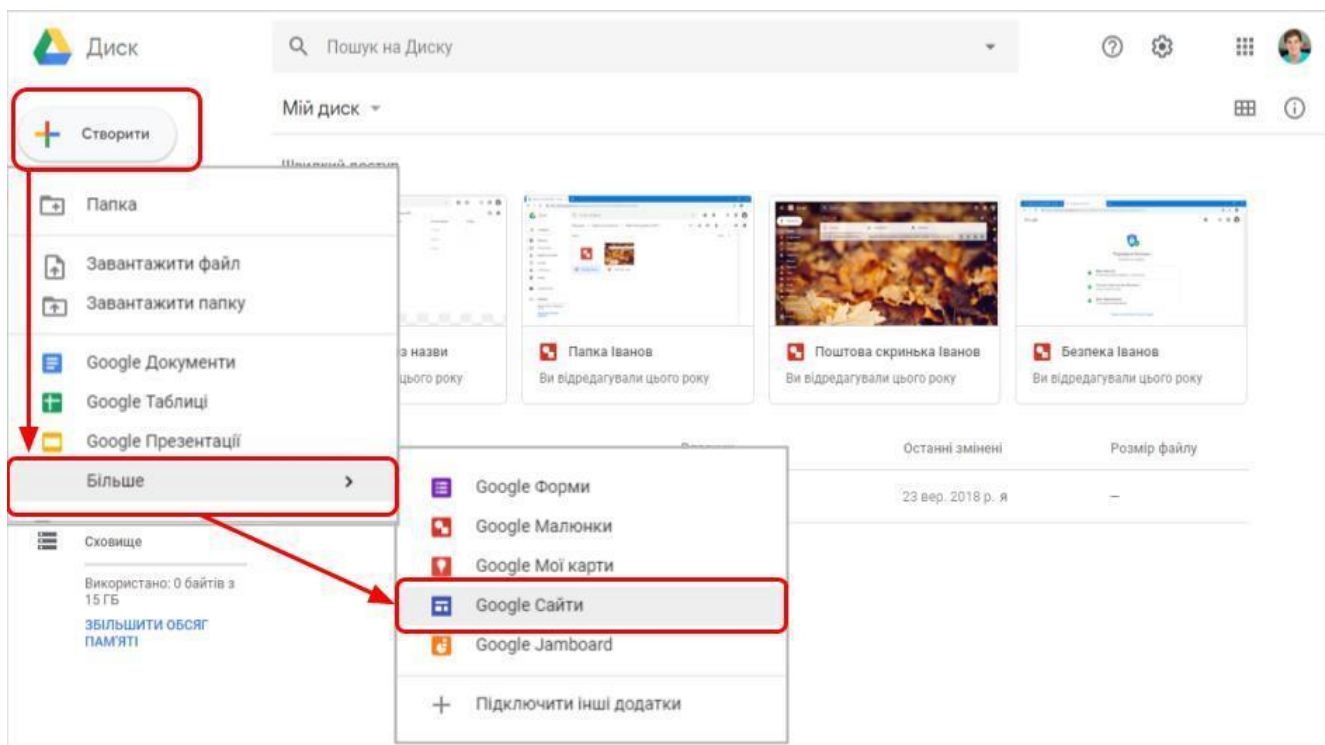

Рисунок 1

Після цього потрапляємо в щось на зразок адміністративної панелі – спрощене, інтуїтивно зрозуміле середовище для роботи з сайтом.

Справа на панелі знаходяться опції додавання текстових блоків, зображень, файлів, HTML-коду, а також контенту з інших сервісів Google. По центру розміщується сторінка, яку будемо змінювати, і на початковому етапі це, звичайно ж, Головна сторінка (Рисунок 2).

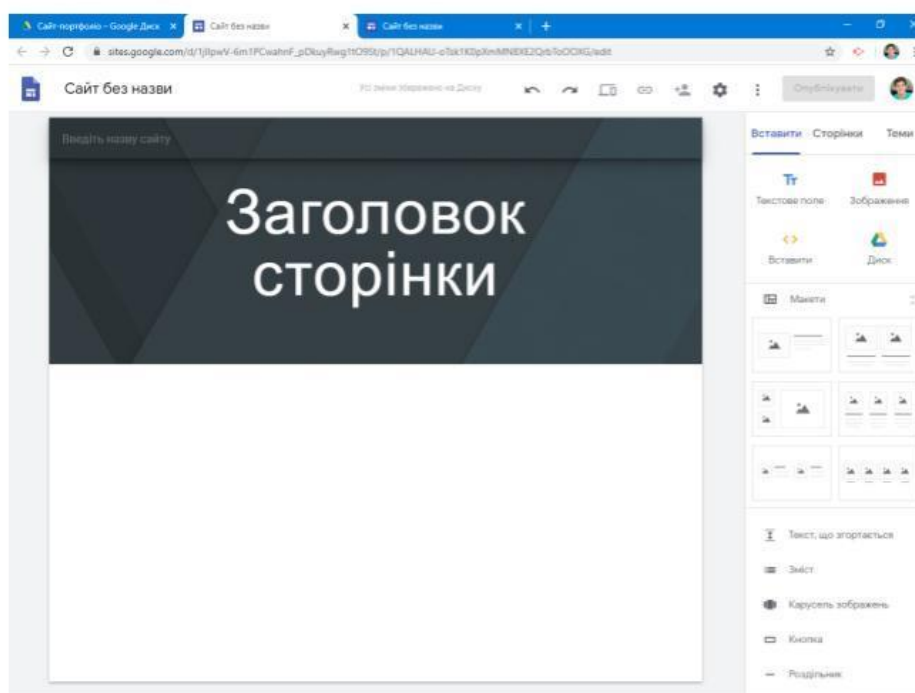

Рисунок 2

Всі матеріали, які додаються або редагуються в адміністративній панелі сайту відображаються так, як вони приблизно будуть виглядати при перегляді сайту ззовні.

Блоки з веб-контентом можна перетягувати за допомогою мишки, міняти місцями, відокремлювати роздільниками. Текст форматується за допомогою мінімалістичного візуального редактора.

На сайт можна:

1. додати свій логотип,
2. додати свою фонову картинку,
3. вибрати тип заголовка з трьох запропонованих варіантів,
4. зробити єдиний для всіх сторінок нижній колонтитул,
5. підібрати тему оформлення,
6. додати різноманітні гаджети від Google,
7. ще багато іншого.

Більш детально про додавання об'єктів до сторінок сайту та змінення їх зовнішнього вигляду можна дізнатися у розділах «Додавання об'єктів до сторінок сайту та змінення їх зовнішнього вигляду» та «Наповнення Google сайту контентом».

Найперший в світі сайт був створений в 1990 році і зрозуміло, був зовсім не схожий на ті сторінки які ми тепер бачимо в інтернеті. Даний сайт існує до цих пір, і на ньому розміщена інформація про історію створення сайту. Він є чисто текстовим. Посилання на сайт: **info.cern.ch**

Розглянемо новий матеріал на прикладі створення сайту портфоліо студента Іванова Петра.

Перш за все змінюємо заголовок головної сторінки у верхньому колонтитулі, тому що слова "Заголовок сторінки" нас не зовсім задовольняє. Потім змінюємо назву сайту у верхньому лівому куті екрану (Рисунок 3).

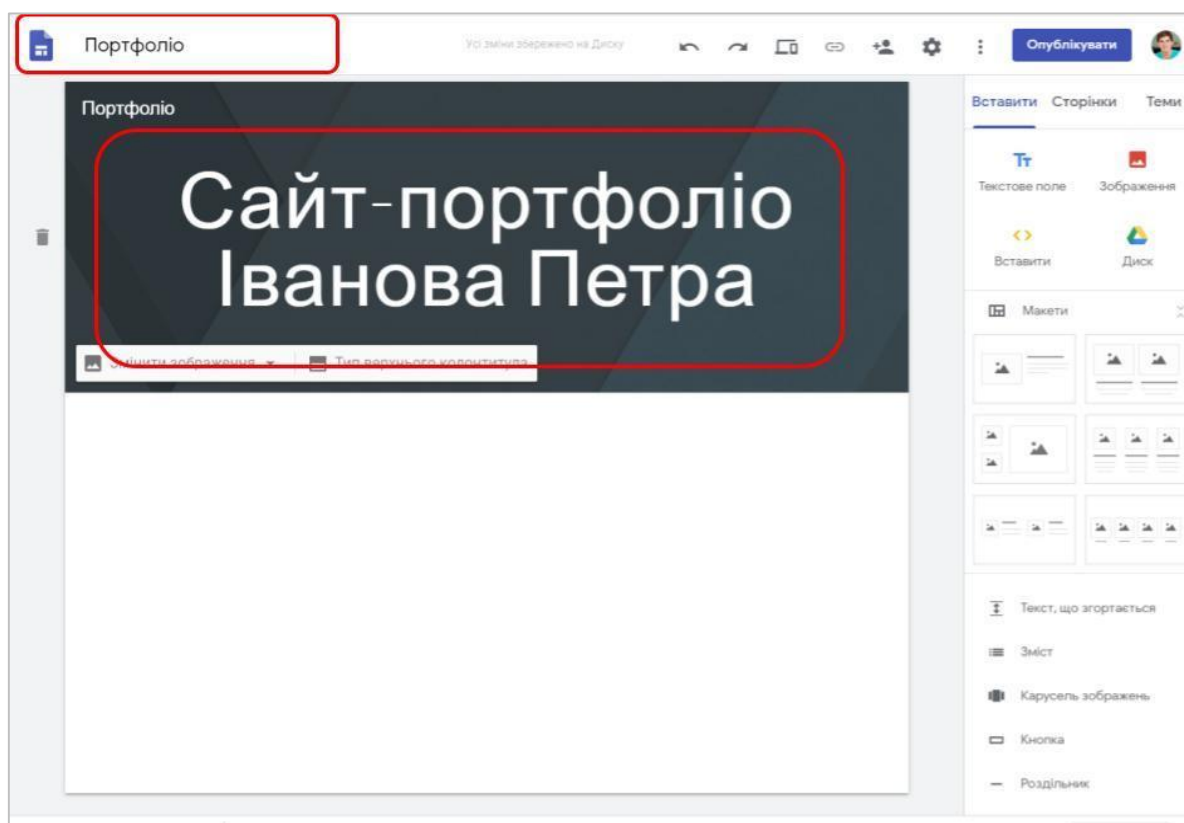

Рисунок 4

Після цього змінюємо тему оформлення сайту. Тем пропонується небагато, але вони настраюються: в них можна змінити стиль шрифту і акцентні кольори (Рисунок 4).

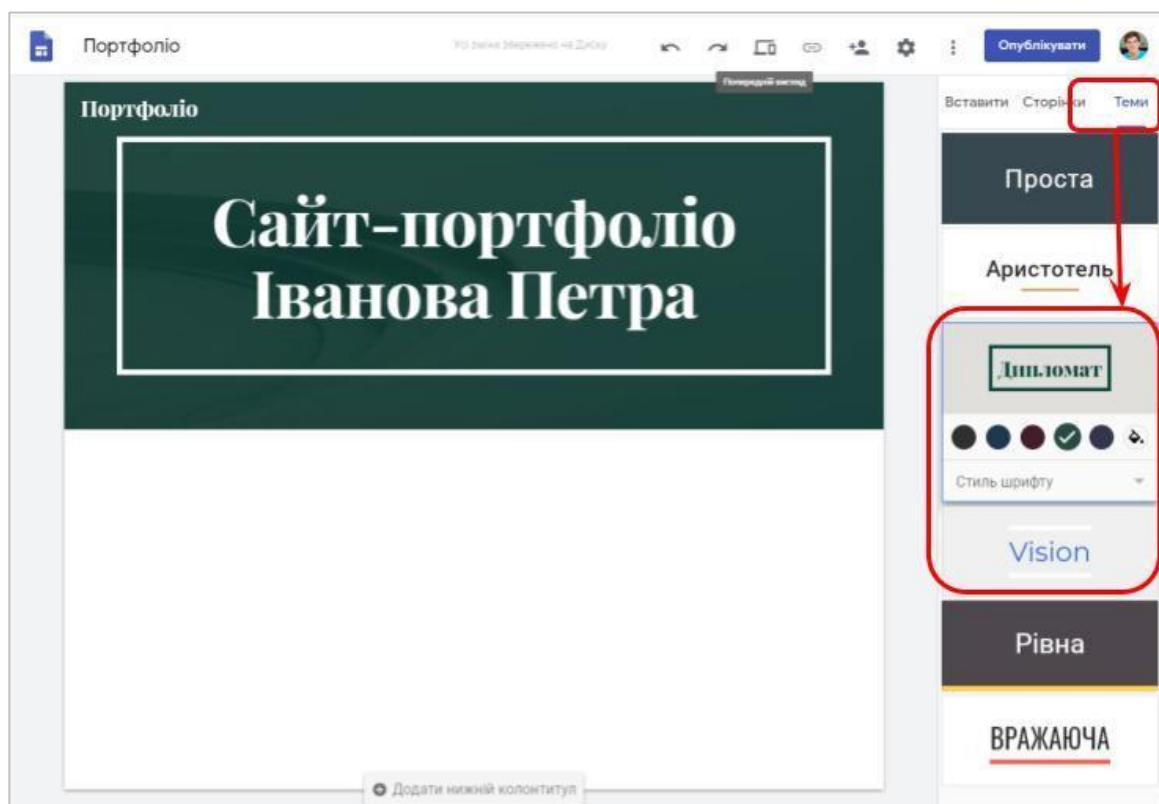

Рисунок 3

Також фонове забарвлення можна вибирати для кожного контент-блоку сторінки. Пропонується три варіанти фонових кольорів в стилі теми оформлення і можливість установки власної картинки в якості фону (Рисунок 5).

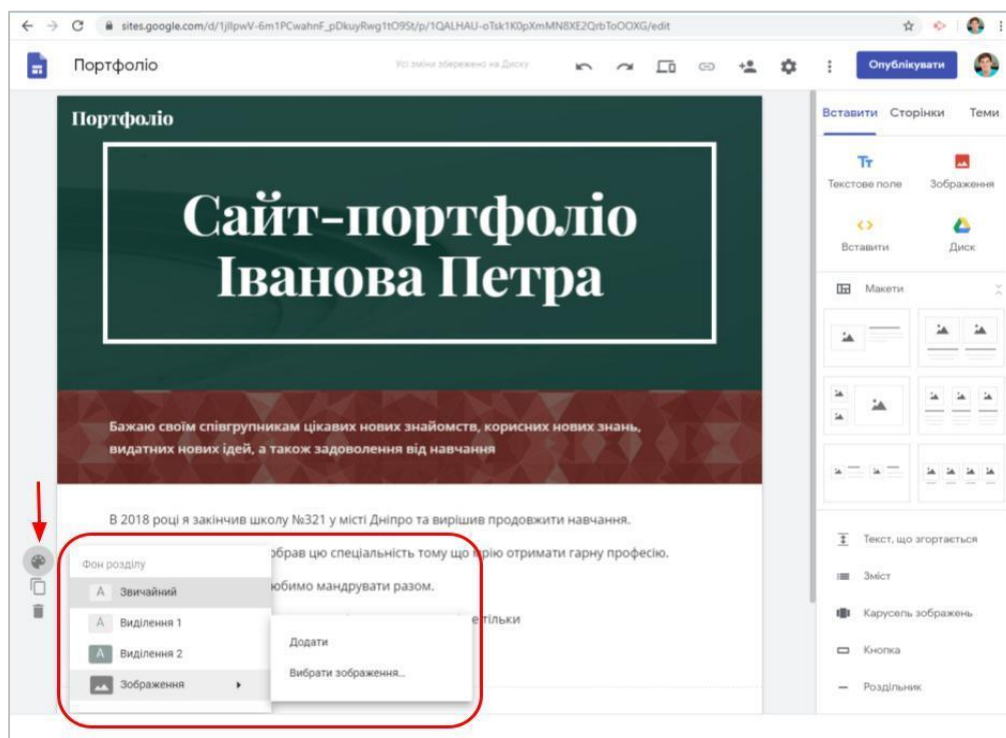

Рисунок 5

Публікація сайту

Після внесення первинних налаштувань і даних створюваного сайту його необхідно опублікувати.

Але перед публікацією потрібно уточнити ще деякі важливі моменти:

Придумати відповідне доменне ім'я;

Якщо сайт задумався як приватний, внести настройки доступу;

При необхідності тимчасово заборонити індексацію сайту пошуковими системами до моменту його повного доопрацювання.

Для публікації необхідно натиснути на синю кнопку **Опублікувати** у верхньому правому куті. Після натискання кнопки **Опублікувати** на екран буде виведено вікно з відповідною назвою **Опублікувати в Інтернеті** (Рисунок 6).

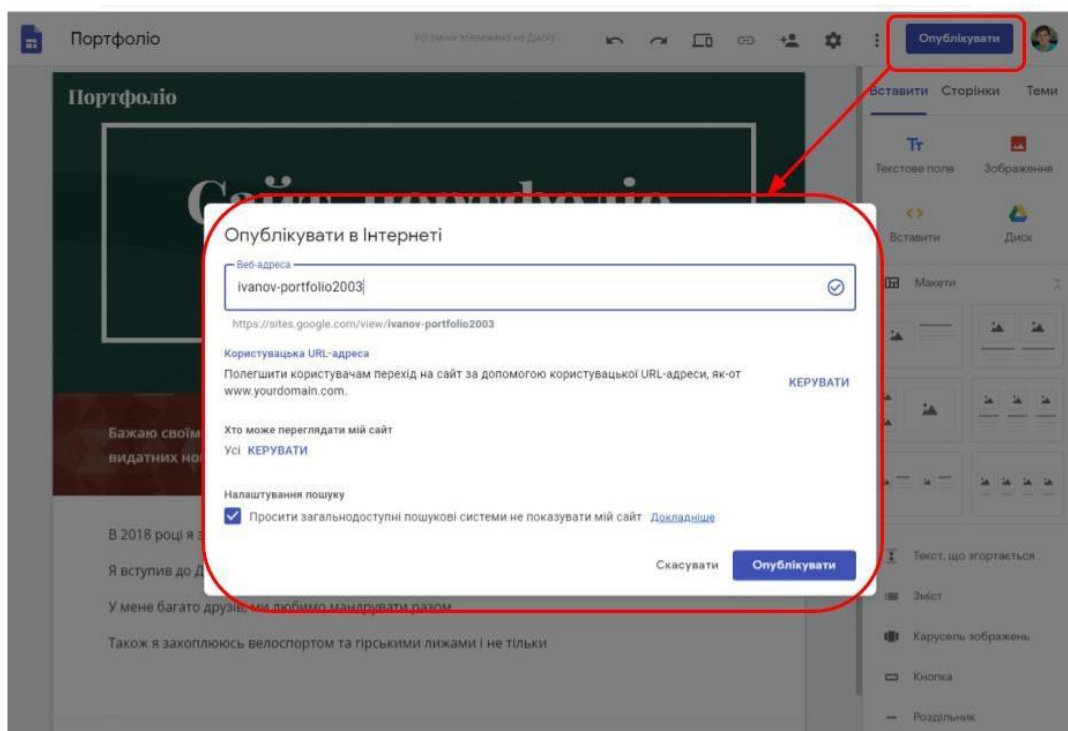

Рисунок 6

Вводимо заздалегідь обране ім'я сайту (виключно англійські літери, цифри та тире). Якщо ім'я містить недопустимі символи або вже використовується рядок буде виділено червоним кольором. У такому випадку ім'я необхідно змінити. Не слід вигадувати дуже довге ім'я, це буде незручно у подальшому використанні. Адреса Google сайту складається з обов'язкової частини <https://sites.google.com/view/> за якою слідують придумані вами символи. Повністю ім'я сайту виглядає наприклад так <https://sites.google.com/view/ivanov-portfolio2003> (сайт, який розглядається у прикладі).

Як правило, користувачі віддають перевагу коротким іменам для своїх сайтів. Вони звучні, добре запам'ятовуються і вимагають від людини мінімум зусиль при введенні адреси. Тому найкоротші доменні імена і стають найдорожчими. Але є і виключення. Рекордсменом являється сайт, ім'я якого складається з 65 знаків. Це ім'я - 3.141592653589793238462643383279502884197169399375105820974944592.eu/ Сайт за цією адресою повністю присвячений числу «Пі», а власне ім'я являє собою саме число, до 65-го знака після коми.

У будь який момент можна виконати перевірку того, як буде відображений створений сайт на екранах різних пристроїв. Для цього натискаємо значок **Попередній вигляд** у верхній частині екрану (Рисунок 7).

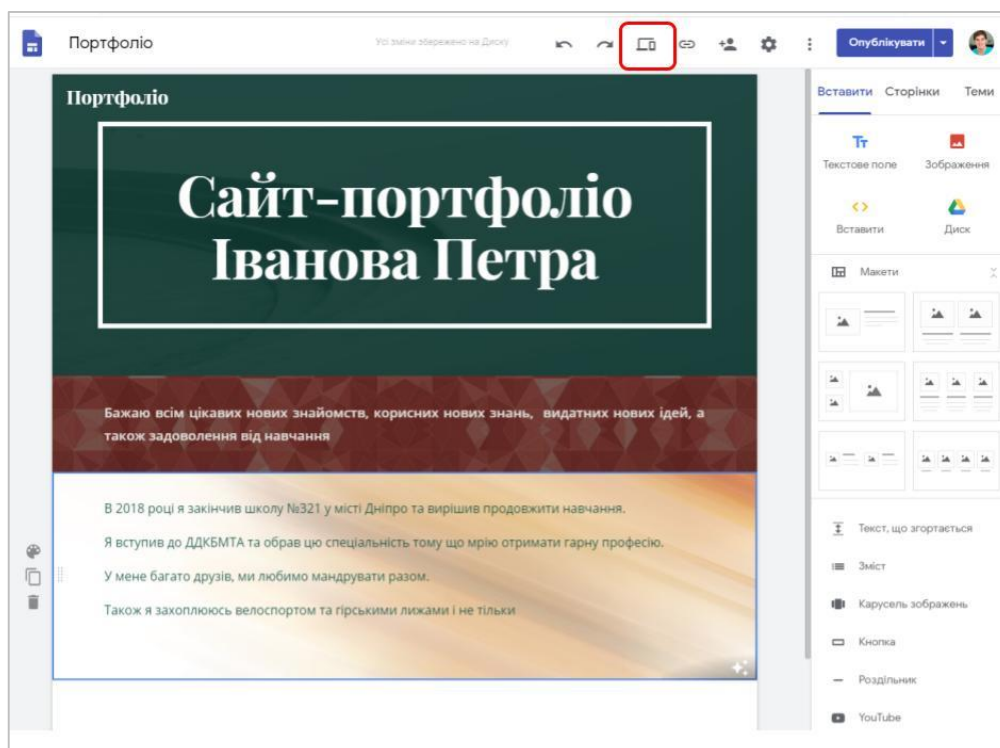

Рисунок 7

Після цього обираємо пристрій (телефон, планшет або великий пристрій) у нижньому правому куті екрану (Рисунок 8).

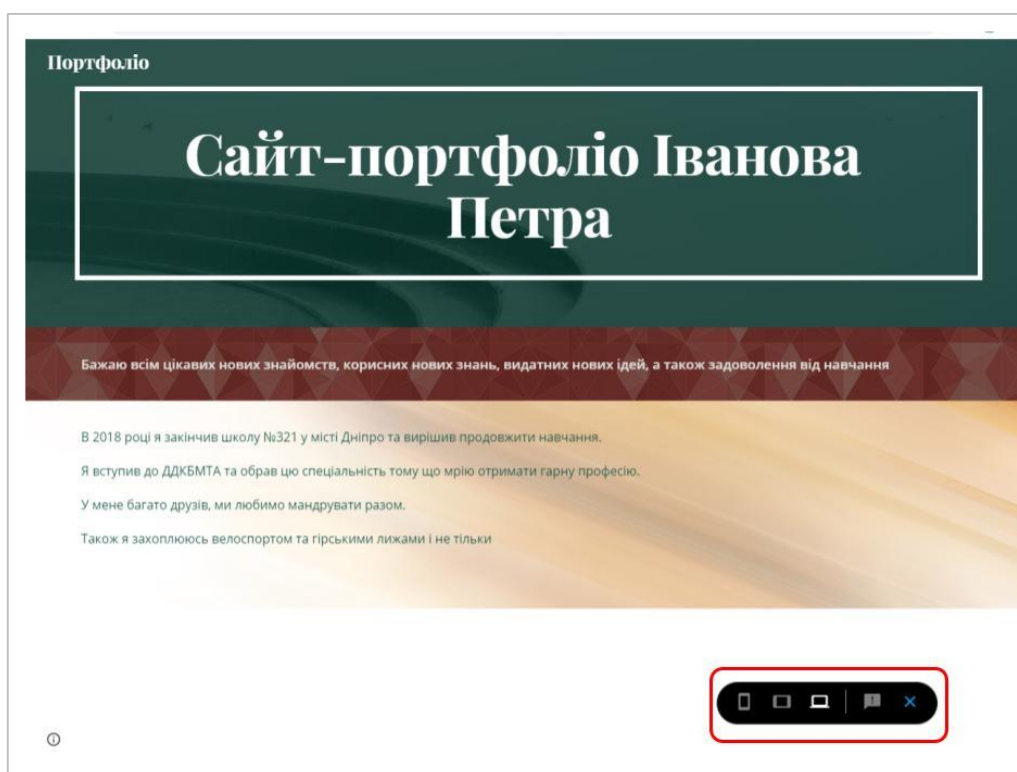

Рисунок 8

Створення нової сторінки

В новоствореному сайті у наявності лише одна Головна сторінка, але в будь-який момент можна додати ще сторінки. Для цього в адміністративній панелі сайту (в правій частині екрану) обираємо вкладку **Сторінки**, потім в нижній частині адміністративній панелі натискаємо круглу кнопку з позначкою +, вводимо ім'я сторінки та натискаємо кнопку **Готово** (Рисунок 9). На вкладці **Сторінки** можна переглянути всі сторінки створеного сайту. Більш детально роботу з багатосторінковим сайтом буде розглянуто у окремому розділі.

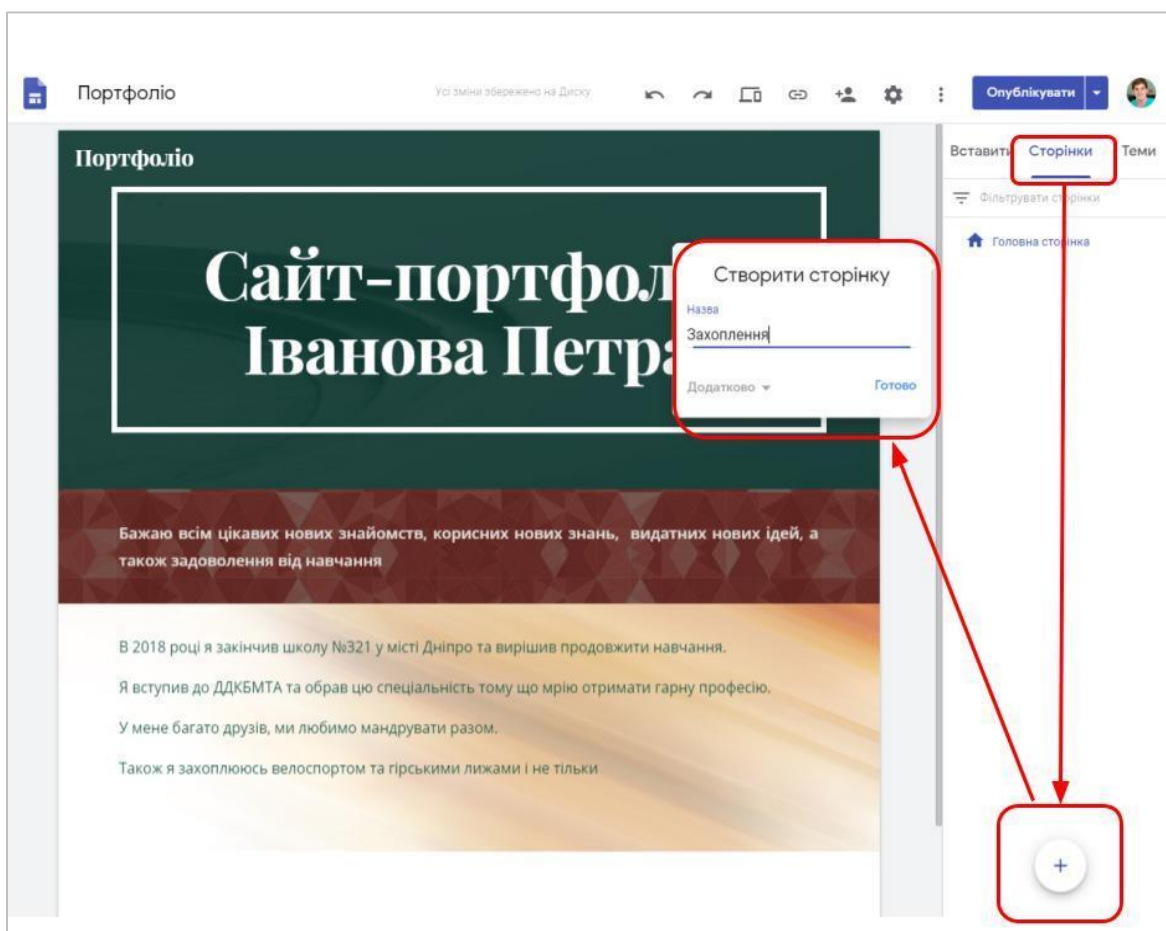

Рисунок 9

Що таке головна сторінка сайту? Відповідь на це просте на перший погляд питання дуже важлива. Головна, або стартова, сторінка будь-якого сайту – це деяка інформація, яка в короткому виклад оповіщає відвідувача про те, що можна знайти на цьому web-ресурсі. Якщо говорити простою мовою, то головна сторінка – це перше, що бачить користувач, потрапляючи на той чи інший сайт. Головним

завданням стартової сторінки є заманювання користувача на якомога більш тривалий термін.

Відмінними рисами головної сторінки є яскравість, яка «зацікавить» користувача на вивчення всього web-ресурсу, і простота у використанні, яка дозволить починаючому користувачеві легко розібратися з керуванням і навігацією сайту. Що стосується текстової інформації на першій сторінці, то вона повинна бути написана дуже грамотною і зрозумілою мовою, яка легко сприймається.

Після внесення змін сайт необхідно опублікувати знову. Для цього знов натискаємо кнопку **Опублікувати** (верхній правий кут). Ім'я сайту змінювати не потрібно. При публікації зміненого сайту з'являється така інформація: вигляд актуального сайту зліва, чернетка зміненого сайту (справа), у верхньому правому куті перелічені внесені зміни (Рисунок 10). Якщо вас влаштовує вигляд зміненого сайту натискаємо кнопку Опублікувати для підтвердження.

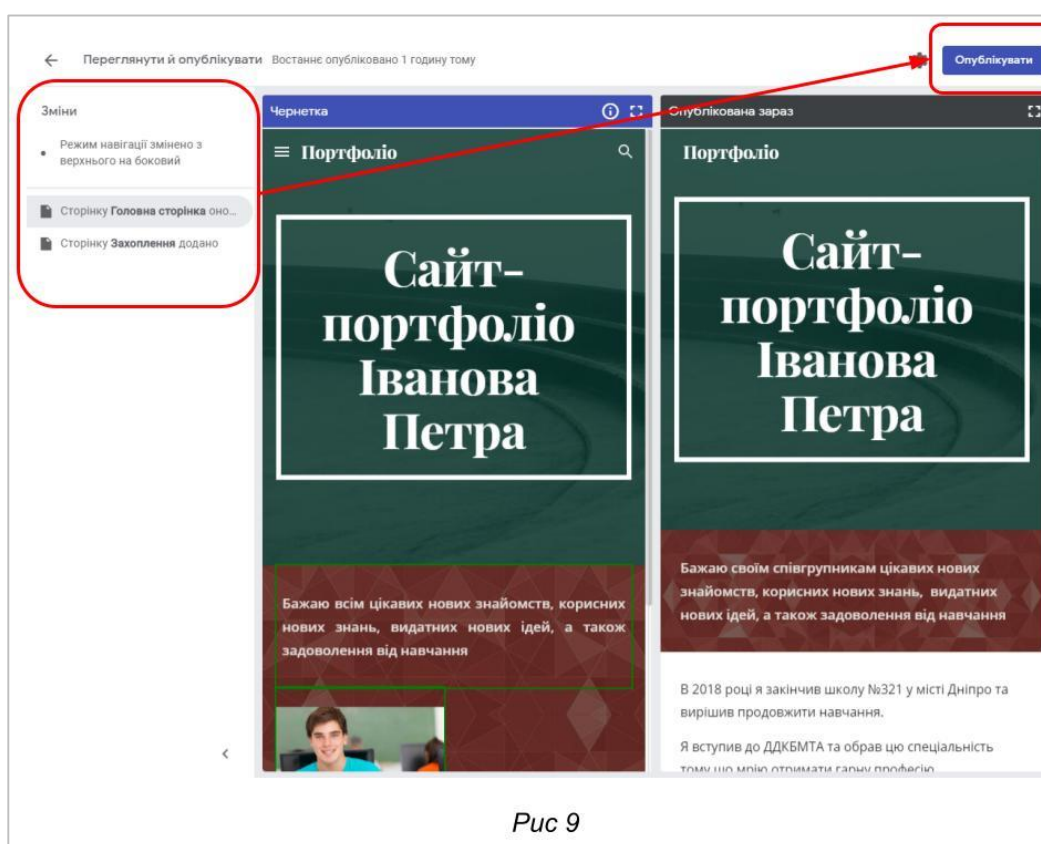

Рис 9

Рисунок 10

Посилання на створений сайт

Для того, щоб поділитися створеним сайтом необхідно вірно отримати посилання на нього. Не слід копіювати адресу з адресного рядку браузера. Для того, щоб отримати посилання натискаємо угорі вікна кнопку, яка має назву **Копіювати посилання на опублікований сайт**. Вона має вигляд так званої "горизонтальної вісімки" (Рисунок 11). Бажано при цьому перейти на сторінку **Домашня сторінка**, або **Головна**. У вікні, яке відкриється, натисніть команду "Копіювати посилання". Буде скопійоване довге ім'я, наприклад

<https://sites.google.com/view/ivanov-portfolio2003/%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F>, але достатньо залишити лише частину <https://sites.google.com/view/ivanov-portfolio2003>

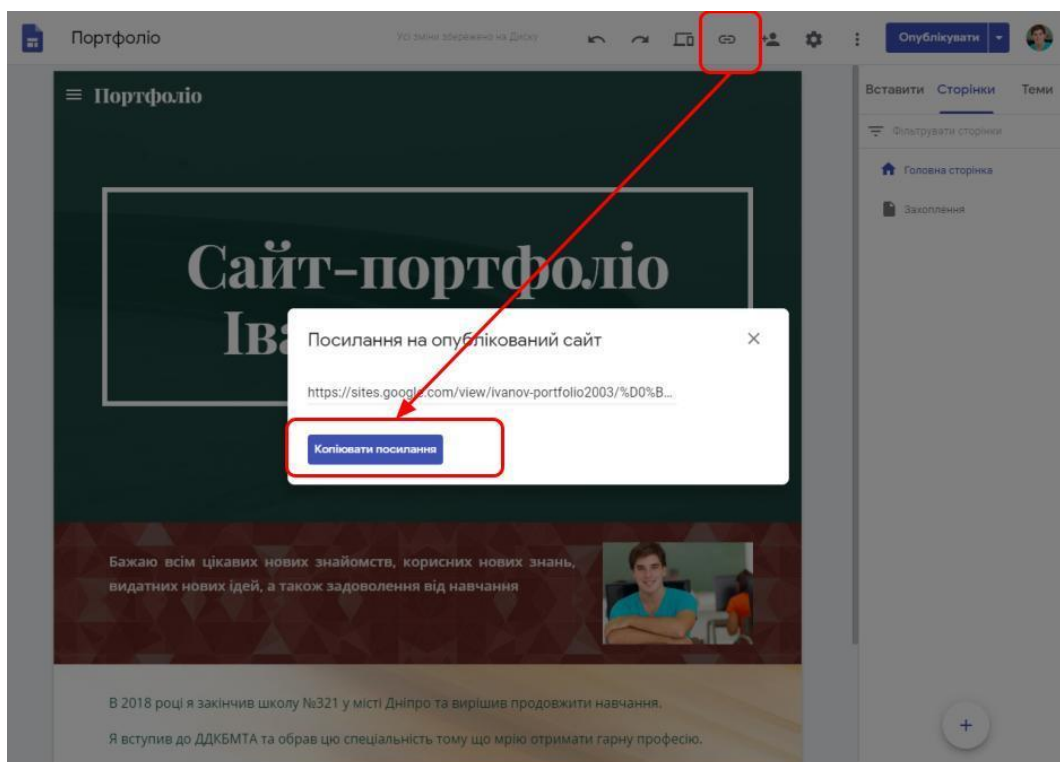

Рисунок 11

Треба пам'ятати, що будь які зміни, які будуть внесені на сайт, користувачі побачать тільки після публікації. Тому не варто забувати зайвий раз натиснути кнопку **Опублікувати**

Надання дозволу на редагування сайту іншим користувачам

Дуже часто виникають ситуації, коли з сайтом буде працювати не одна людина, а кілька авторів. В цьому випадку потрібно буде надати доступ на редагування сайту декільком користувачам. Однак потрібно бути дуже уважними, щоб випадково не дати можливість простим відвідувачам змінювати ваш сайт.

Для цього натискаємо кнопку **Надати доступ іншим** (Рисунок 12). У діалоговому вікні, що з'явиться на екрані, запрошуємо редакторів. Для цього вводимо їх адресу електронної пошти і підтверджуємо право на редагування натискаючи кнопку **Готово**.

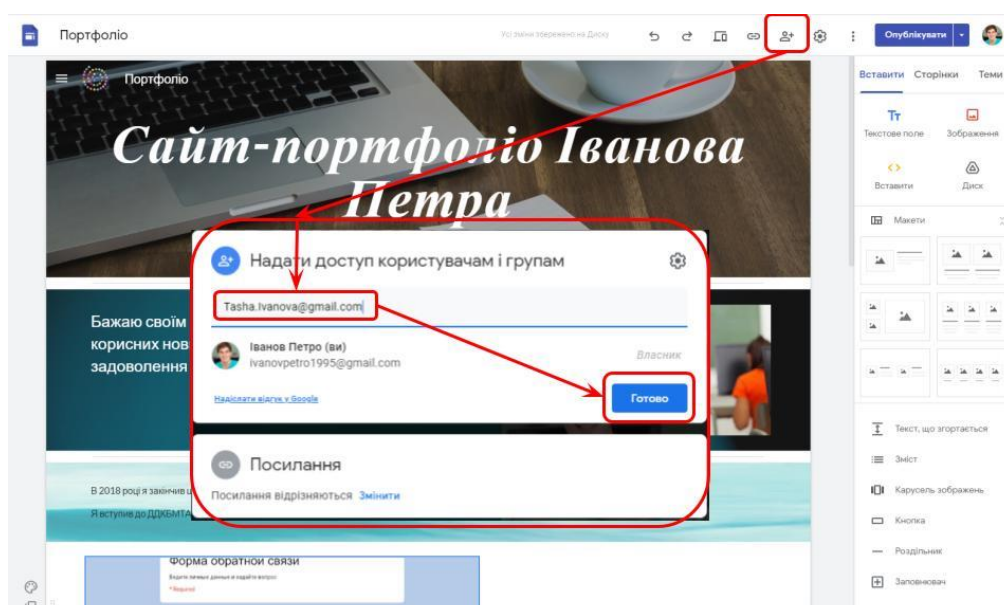

Рисунок 12

Після цього на адресу, яку ви вказали прийде лист з запрошенням. Цей лист містить таку інформацію: Користувач "Ім'я користувача" дозволив вам редагувати наступний сайт: "Назва сайту". Натиснувши кнопку Відкрити користувач отримує можливість вносити свої зміни на сайт.

У подальшому ви можете відмінити права редагування, які надали іншим користувачам. Для цього знов натискаємо кнопку **Надати доступ іншим**, у розділі "Хто має доступ" обираємо потрібного редактора та біля його імені натискаємо кнопку Видалити.

Нагадуємо ще раз: відкривайте доступ до редагування сайту тільки тим особам, яким ви довіряєте.

ДОДАВАННЯ ПРОСТИХ ОБ'ЄКТІВ ДО СТОРІНОК САЙТУ

Додавання текстового поля

Для додавання на сторінку сайту текстового поля у панелі адміністрування переходимо на вкладку **Вставити**, натискаємо команду **Текстове поле**, і на сторінці з'являється нове поле для розміщення тексту (Рисунок 13).

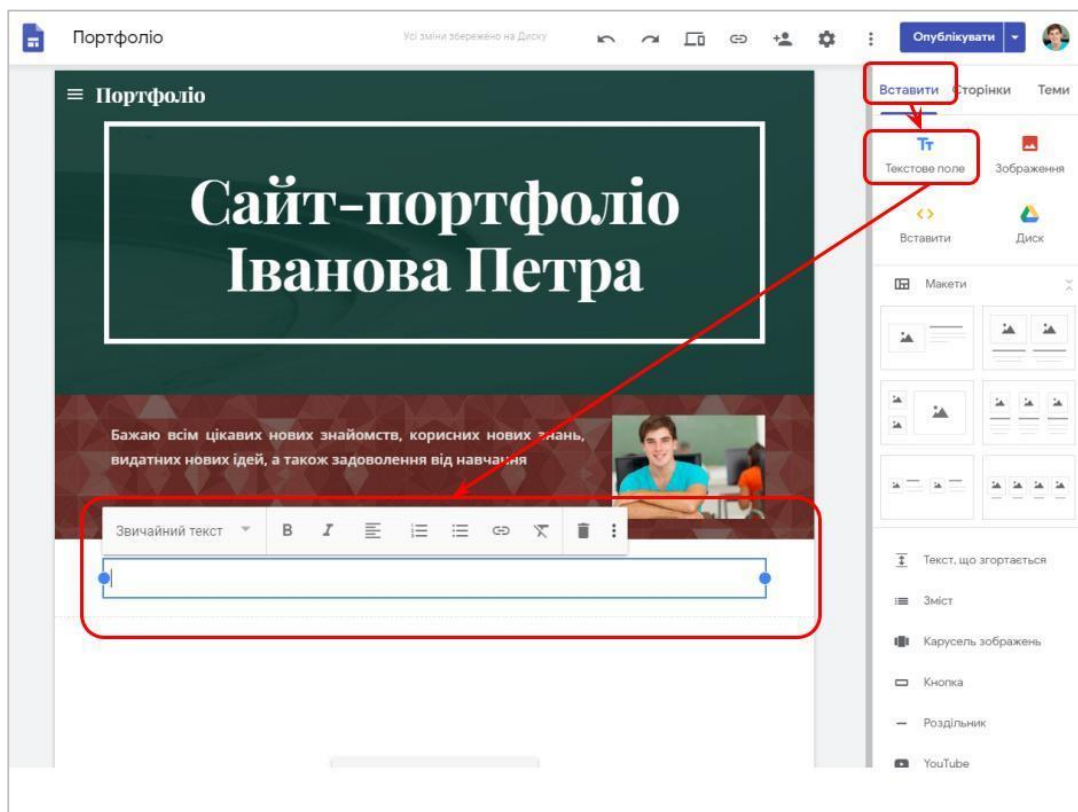

Рисунок 13

Зверху над текстовим полем знаходиться меню для змінення стилю тексту, та деякі можливості для форматування тексту (накреслення, вирівнювання, форматування у вигляді списку). Меню з'являється при активації текстового поля, тобто достатньо клацнути в нього лівою кнопкою миші. Після цього вказівник миші можна вивести з меж текстового поля, на наявність меню це не впливає.

Але якщо навести вказівник миші на текстове поле, по зліва з'явиться ще одне меню (Рисунок 14).

Призначення елементів цього меню:

1. Зміна фону текстового поля.
2. Копіювання текстового поля.

3. Видалення текстового поля.
4. Переміщення текстового поля.

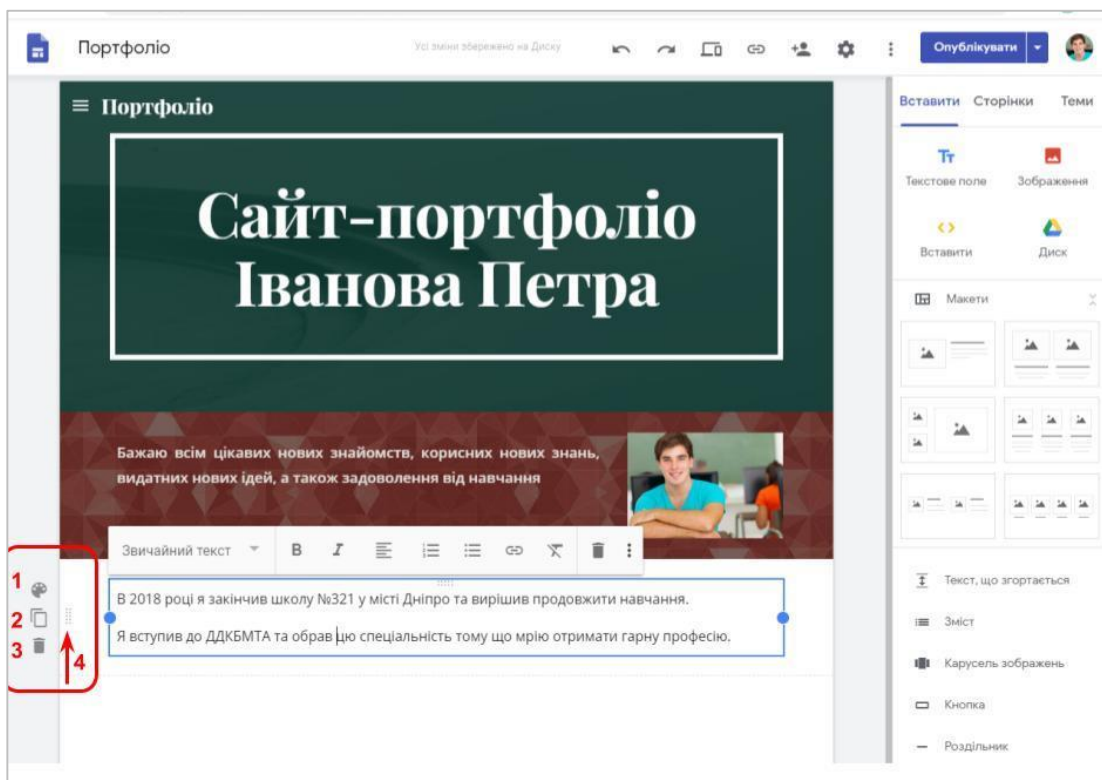

Рисунок 14

Додавання зображення

Для додавання на сторінку сайту текстового поля у панелі адміністрування переходимо на вкладку **Вставити**, натискаємо команду **Зображення**. Після цього вам буде запропоновано два варіанта вставлення зображення: **Додати** та **Виберіть** (Рисунок 15).

Варіант **Додати** пропонує завантажити файл зображення з комп'ютера. Якщо ви обираєте такий варіант буде виведено діалогове вікно (Рисунок 16) звичайного вигляду. Відкриваємо потрібну папку та обираємо файл зображення. Для вставленого зображення можна виконати такі дії: змінити розмір, обрізати, перетягнути за допомогою миші у інше місце сторінки, більш того, перетягнути у текстове поле поруч з текстом.

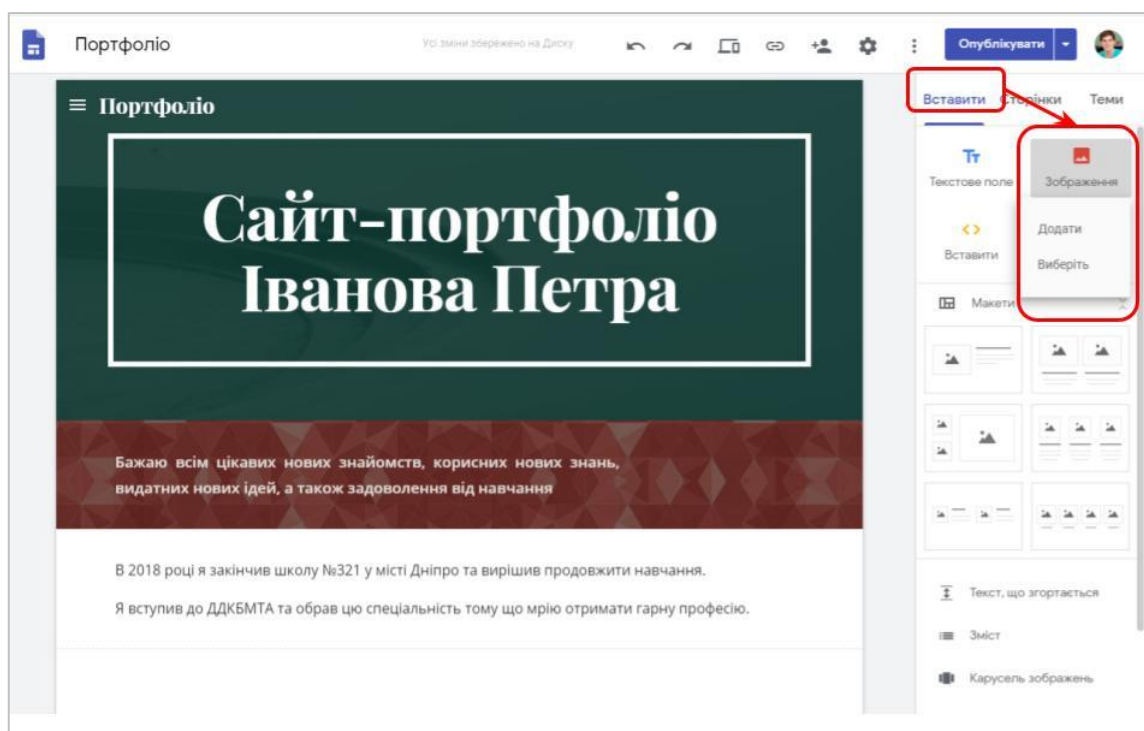

Рисунок 16

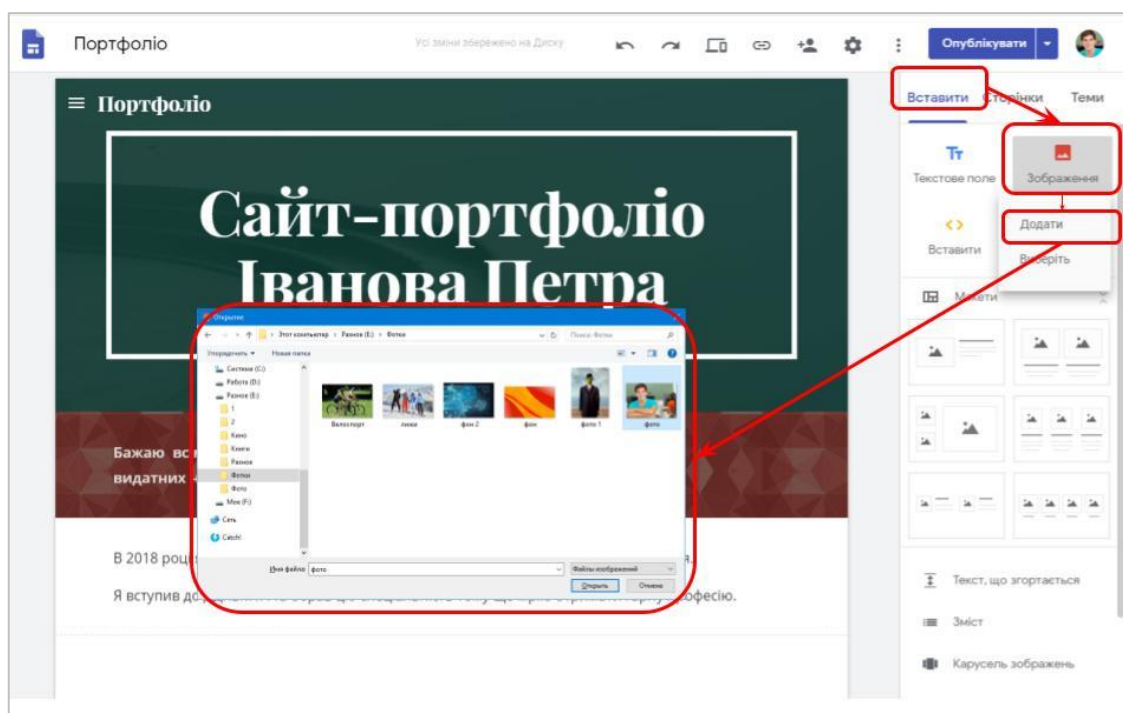

Рисунок 15

При виділенні зображення зверху над ним також з'являється меню (Рисунок 17), за допомогою якого зображення можна обрізати, скасувати обрізання, додати посилання або видалити зображення. А при натисканні на три крапки у правій частині меню з'являється ще й підменю з додатковими можливостями.

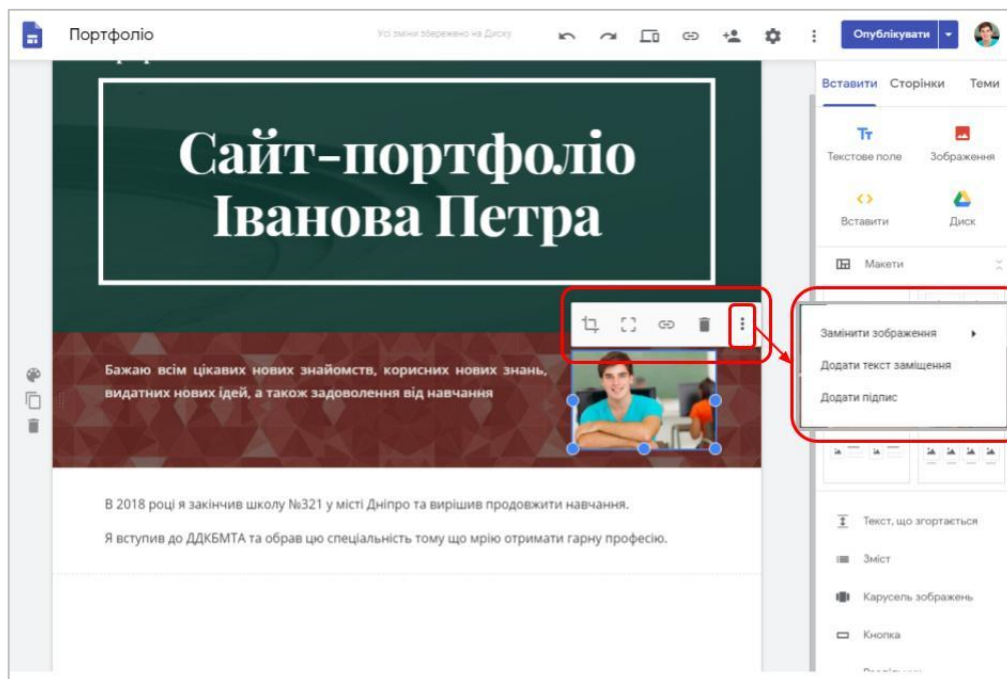

Рисунок 17

Варіант **Виберіть** пропонує декілька можливостей (Рисунок 18):

1. Вставка зображення за URL-адресою.
2. Пошук зображень Google.
3. Фотографії, які зберігаються у Google-фото.
4. Google Диск – всі зображення, які зберігаються на Диску.

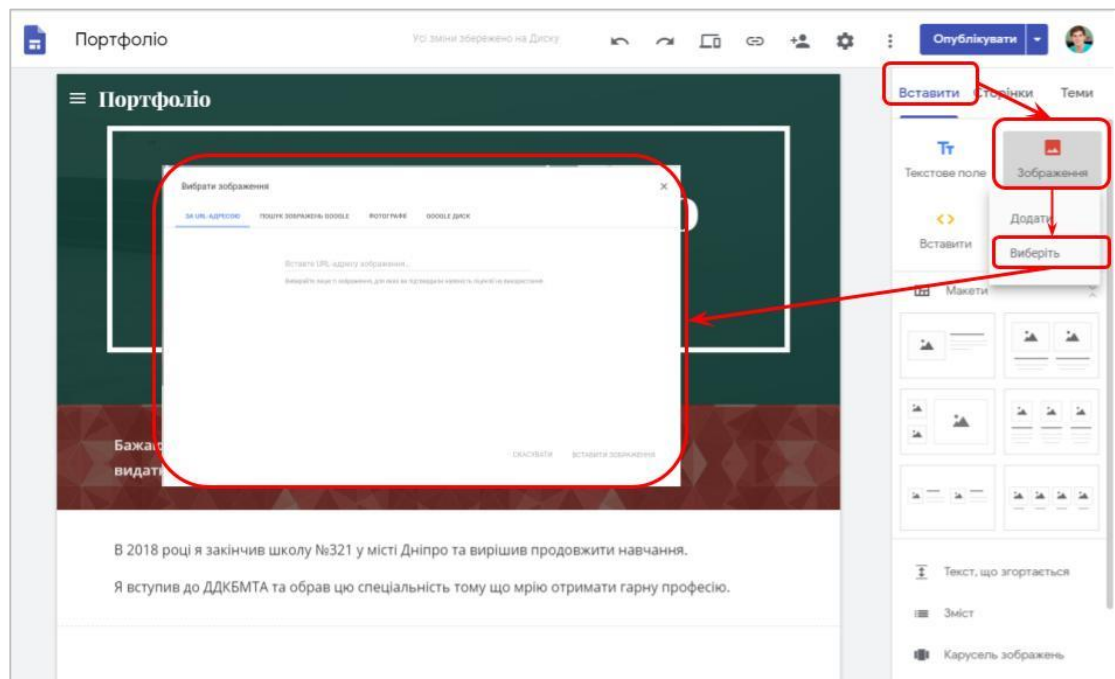

Рисунок 18

Також **Google Малюнки** можна додати на сторінку за допомогою команди Диск (Рисунок 19). Але слід пам'ятати, що для зображень з Google Диск необхідно надати спільний доступ.

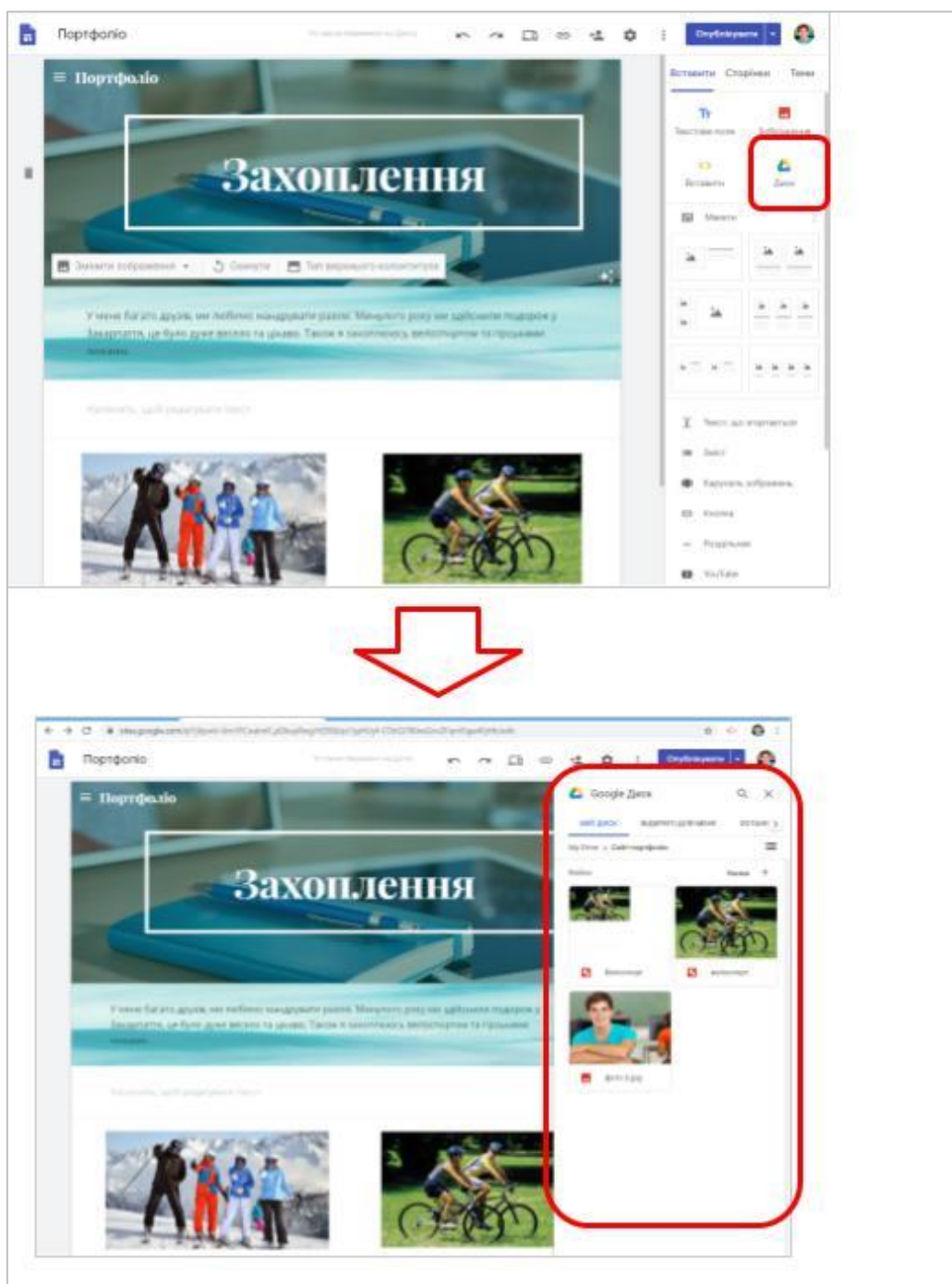

Рисунок 19

Для того, щоб перевірити, як буде виглядати ваш сайт для інших користувачів, які отримують від вас посилання слід відкрити сайт у режимі анонімного перегляду (режимі інкогніто). Для цього копіюємо посилання та відкриваємо нову вкладку у режимі інкогніто. Це можна зробити за допомогою

комбінації клавіш **Crtl+Shift+N**, або в панелі інструментів браузера (верхній правий кут) натиснути три крапки та обрати команду **Нове вікно в режимі інкогніто**. Якщо при перегляді у режимі інкогніто виникли ситуації, як на Рисунку 20, то скоріш всього Малюнок не був наданий спільний доступ. Слід знайти малюнок на Google Диску та надати доступ.

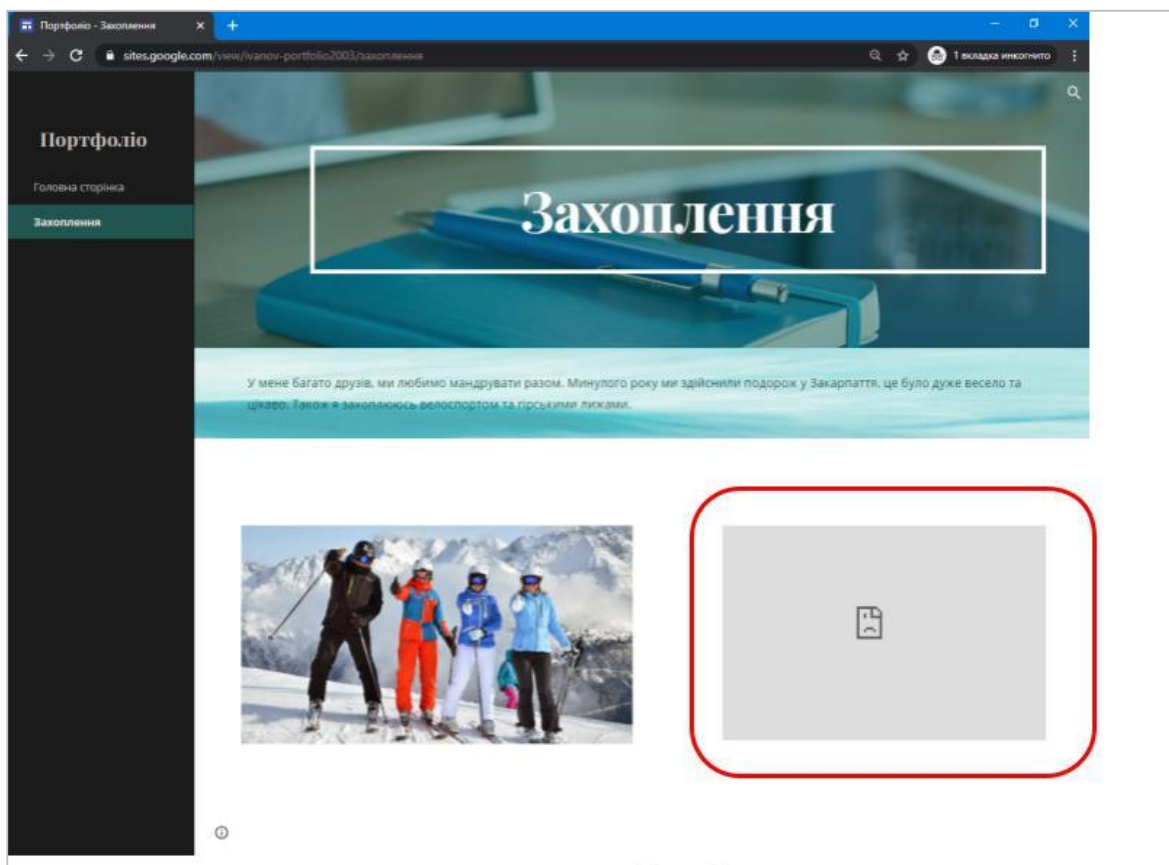

Рисунок 20

НАПОВНЕННЯ GOOGLE САЙТУ КОНТЕНТОМ

Що таке контент

Контент – це все, що є присутнім на сайті: текстовий зміст, зображення, аудіо, відео та інші файли будь-яких розширень. Для користувача контент може бути представлений для перегляду, завантаження або інших дій. Багато web-студії пропонують послугу контент-менеджменту, тобто наповнення сайту контентом.

Слово **контент** походить від англійського **content**, що можна перекласти як зміст, вміст, інформаційне наповнення. Часто зустрічається термін «інформаційне наповнення», бо на сайті крім інформації «для корисного читання» є ще багато іншого, можливо, не менше корисної інформації, але користувачі Інтернету в першу чергу цікавляться саме корисною для читання інформацією – інформаційним наповненням сайту.

Регулярне наповнення є одним з ознак життєздатності сайту. Актуалізація контенту сайту – це необхідна умова його успішного розкручування. Невірна і застаріла інформація на ресурсі вводить в оману відвідувачів і справляє негативне враження про його власника. Пошукові системи розуміють це, і тому враховують свіжість як один з факторів при визначенні відповідності сайту очікуванням користувача. З цієї причини треба намагатися тримати будь-які дані на сайті в актуальному стані.

Ми вже почали заповнювати власний сайт контентом. Раніше ми навчилися створювати текстові поля, оформляти їх, а також додавати на сайт зображення різними способами. Тут ми дізнаємося, як ще можна представляти інформацію на сторінках сайту.

Додавання розділів тексту, що згортається

Ми можемо заощадити місце на сторінці, додавши блок тексту, що згортається. Для того, щоб це зробити виконуємо такі дії:

Відкрийте потрібну сторінку сайту.

Справа в панелі адміністрування виберіть вкладку **Вставка**, потім **Текст, що згортається** (Рисунок 21).

Введіть заголовок і основний текст, натиснувши на відповідні текстові поля.

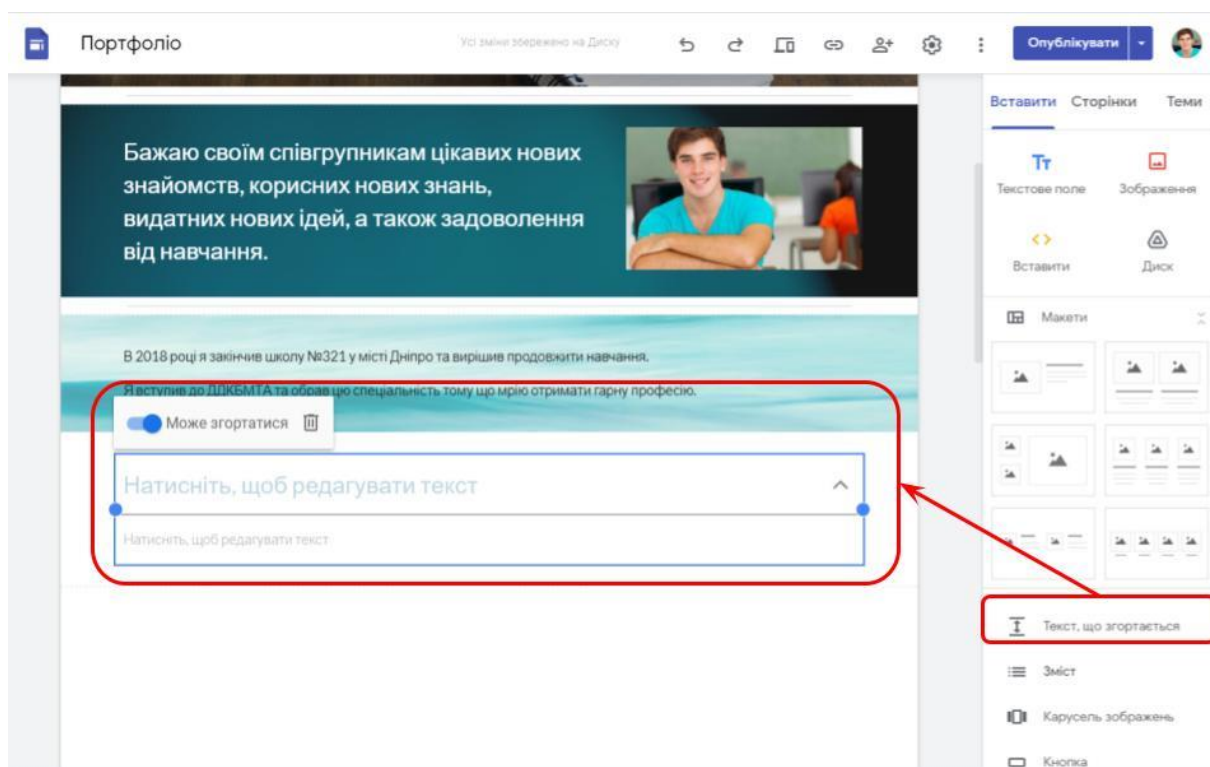

Рисунок 22

На рисунку 22 два фрагмента тексту на зеленому фоні демонструють різницю між звичайним текстом (праворуч) та текстом, що згортається (ліворуч). Натискаємо на стрілку у правій частині заголовка або на заголовок взагалі та бачимо згорнутий текст. Ще одно натискання, і текст знов згортається.

Рисунок 21

Щоб змінити текст, що згортається потрібно натиснути на заголовок, щоб блок з текстом розвернувся, потім натиснути на поле з заголовком або основним текстом і внести виправлення.

Якщо натиснути на стрілочку що розгортає текст, зверху ліворуч з'явиться панель. На рисунку 23 вона виділена червоною рамкою. Якщо перемикач встановити в положення **Вимкнено**, то текст, що згортається буде перетворено на звичайний текст (рисунок 23 праворуч). Також у цій панелі знаходиться кнопка для видалення тексту.

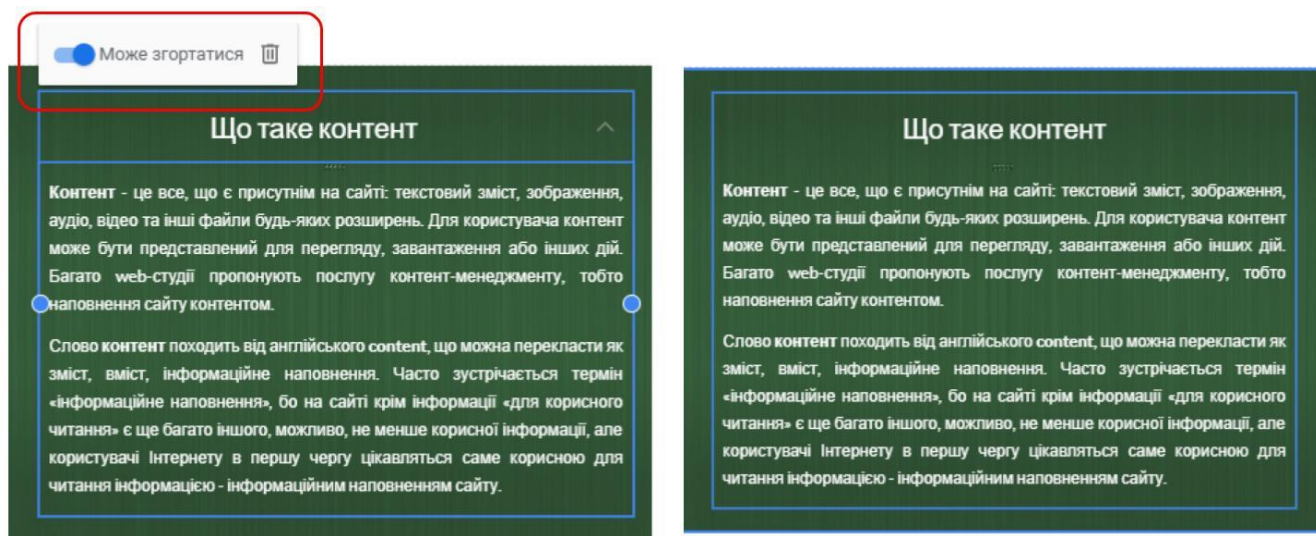

Рисунок 23

Створення змісту

Щоб організувати швидкий перехід між розділами сторінки можна додати на окрему сторінку зміст. Для того, щоб це зробити виконуємо такі дії:

1. Відкрийте потрібну сторінку сайту.
2. Установіть покажчик миші в елемент, перед яким потрібно розмістити зміст. Справа у панелі адміністрування виберіть вкладку **Вставка**, потім **Зміст**. Автоматично перед поточним елементом додається зміст, який буде створено з текстових фрагментів, до яких назначено стилі **Назва**, **Заголовок** та **Підзаголовок**. Текст, який розташовано у верхньому колонтитулі до змісту включено не буде.

На рисунку 24 показано сторінку сайту, на який додано зміст.

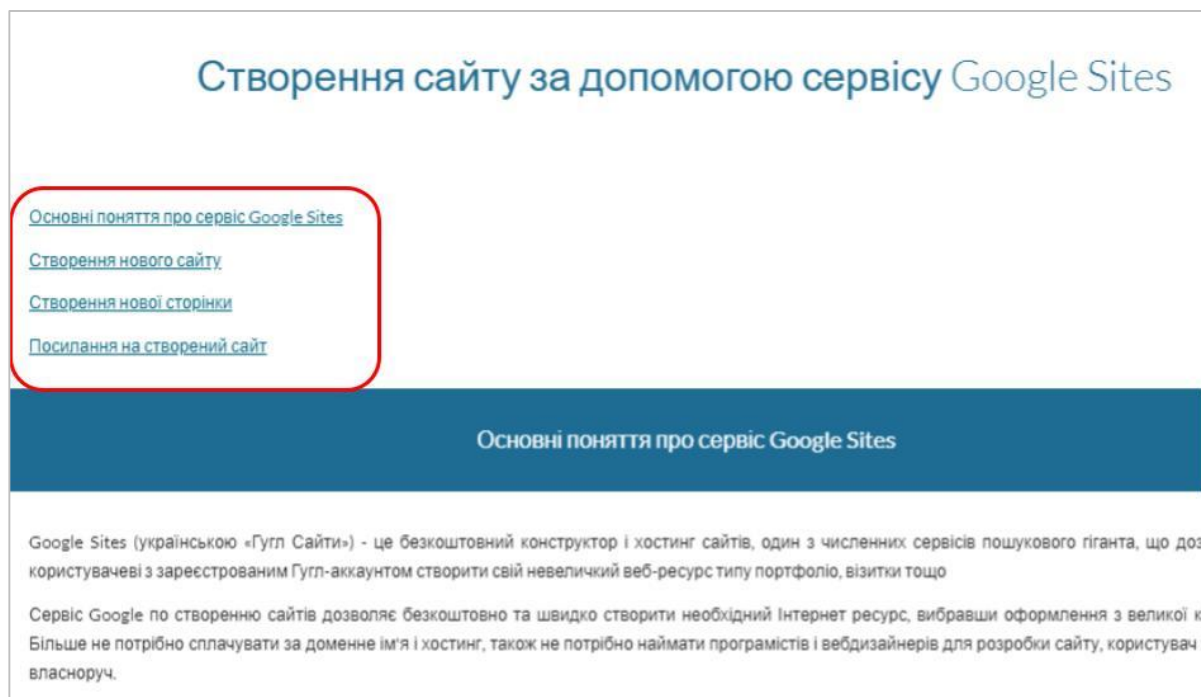

Рисунок 24

Карусель зображень

Ми можемо додати на сайт зображення, які користувачі зможуть переглядати, прокручуючи карусель.

Для того, щоб додати до сторінки сайту Карусель зображень виконуємо такі дії:

Відкрийте потрібну сторінку сайту.

Справа виберіть вкладку Вставка, потім Карусель зображень (рисунок 25-1).

Натисніть на значок Додати зображення, за допомогою якого можна додати зображення (рисунок 25-2).

Підберіть зображення (два або більше) та натисніть кнопку Додати (або Відкрити) (рисунок 25-3).

Якщо ви хочете змінити порядок зображень, перетягніть їх.

Підтвердить свої дії.

Виберіть місце на сторінці для розміщення Каруселі зображень.

Вставлена Карусель зображень виглядає так (рисунок 25-4).

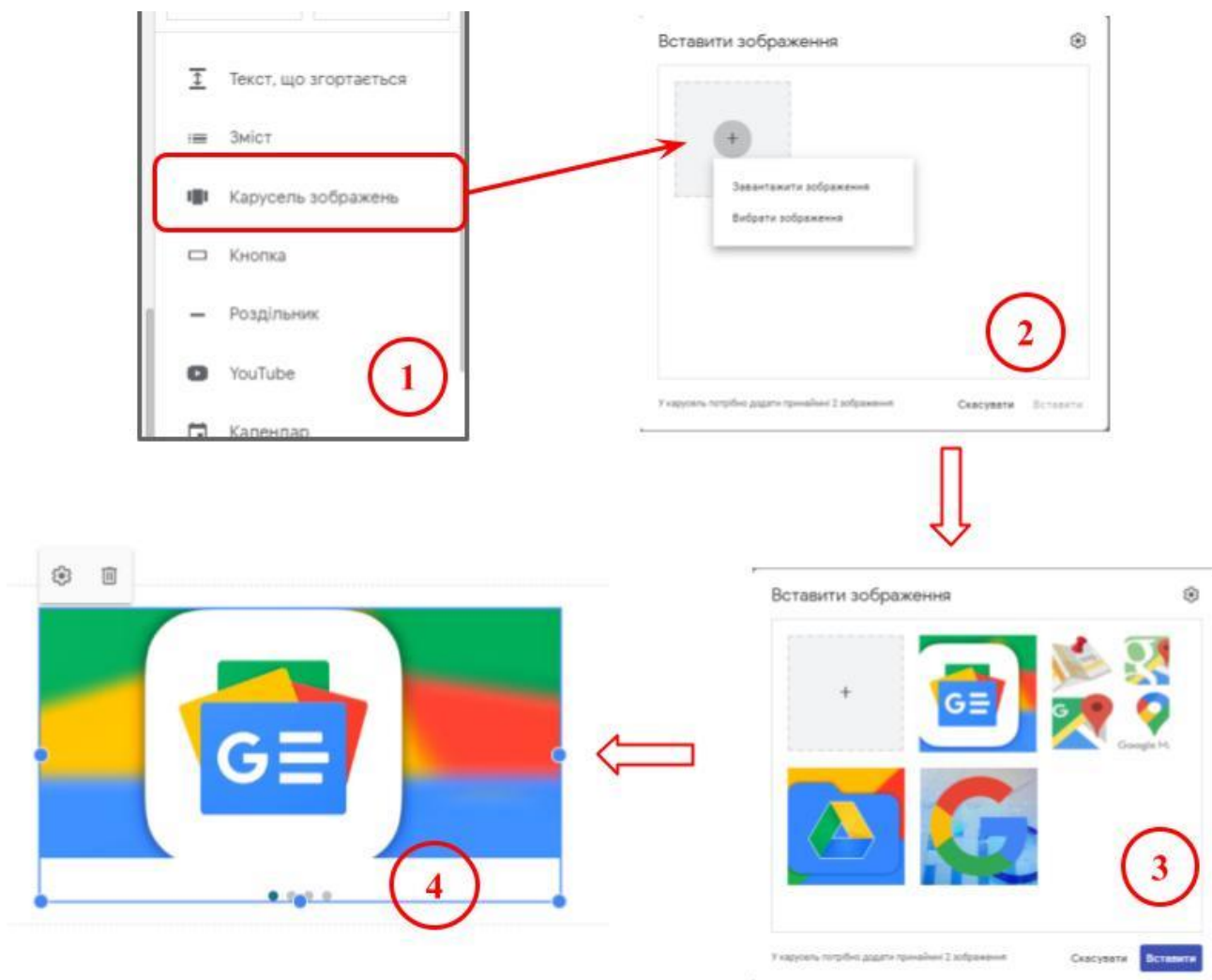

Рисунок 25

Щоб додати, змінити або видалити зображення з Каруселі, натисніть кнопку Налаштування (виділено червоною рамкою на рисунок 26-1).

На рисунку 26-2 видно, що при наведення вказівника миші на ескізи малюнків додатково з'явиться можливість додати текст підпису або видалити малюнок.

Також у вікні додавання малюнків можна ще раз натисніть кнопку Налаштування (рисунок 26-3) та змінити ще деякі параметри каруселі зображень (рисунок 26-4).

Щоб побачити, як карусель буде виглядати для користувачів, натисніть на значок перегляду Попередній перегляд.

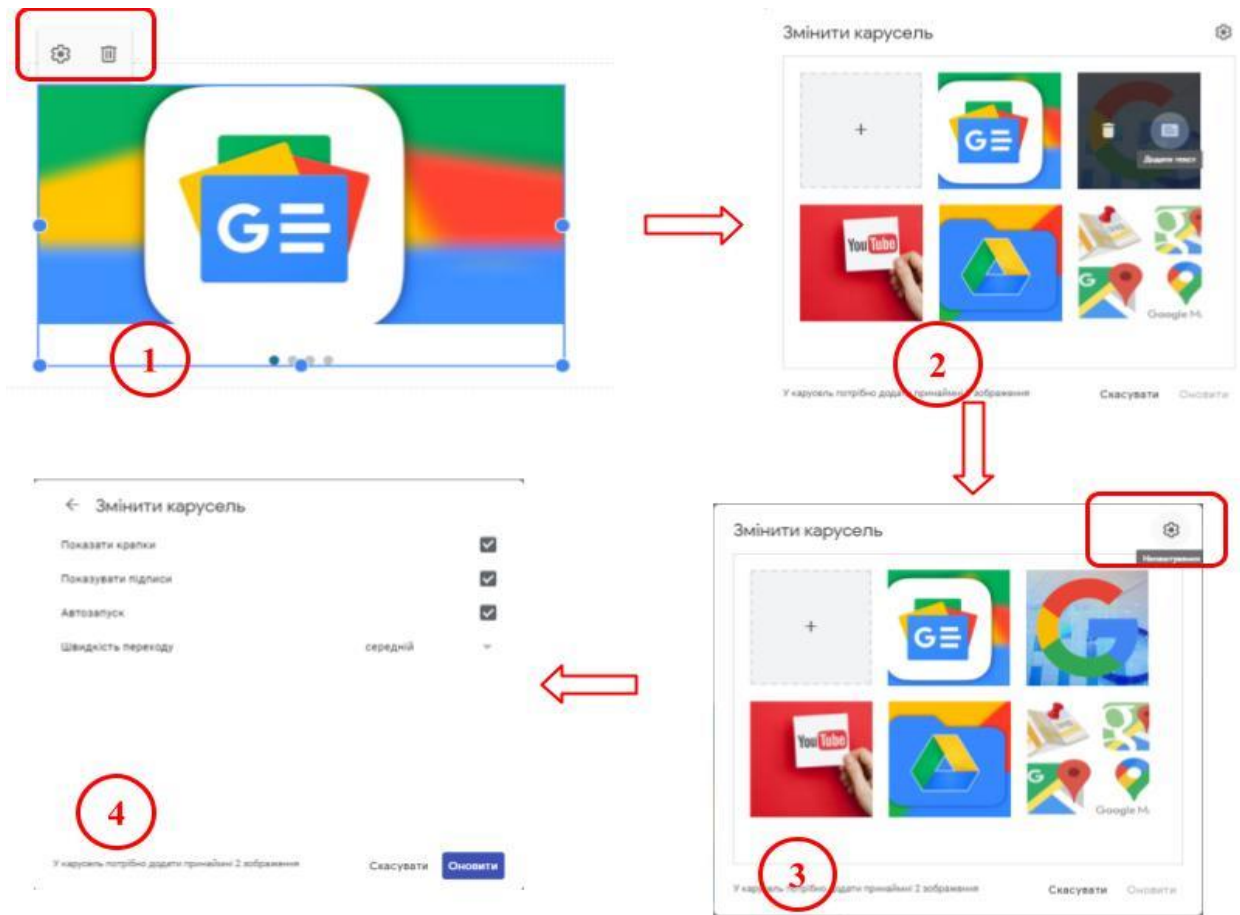

Рисунок 26

Додавання макета розділу

Макет розділу – це своєрідна секція, всередині якої розміщені зображення і текстові блоки. Можна вибрати макет і просто заповнити його елементами, а можна гнучко налаштувати його зовнішній вигляд: поміняти місцями елементи, видалити непотрібні або додати відсутні частини.

В Google Sites пропонується шість різних варіантів макета, які можна просто перетягнути на сторінку сайту, або просто клацнути мишею для додавання у поточну позицію. Це дозволяє розташувати кілька розділів макета на одній сторінці, що дозволяє заощадити час і спростити роботу по створенню сайту. Одночасно вставляється поле для малюнка та текстові поля.

Чотири макета включають в себе поле для малюнка та два текстових поля (Заголовок та звичайний текст). На рисунок 27-1 це елементи a, b, d, e.

Один з макетів включає три поля для малюнків (рисунок 27-1-с), а ще один чотири поля для малюнків та для кожного одне текстове поле (рисунок 27-1-f).

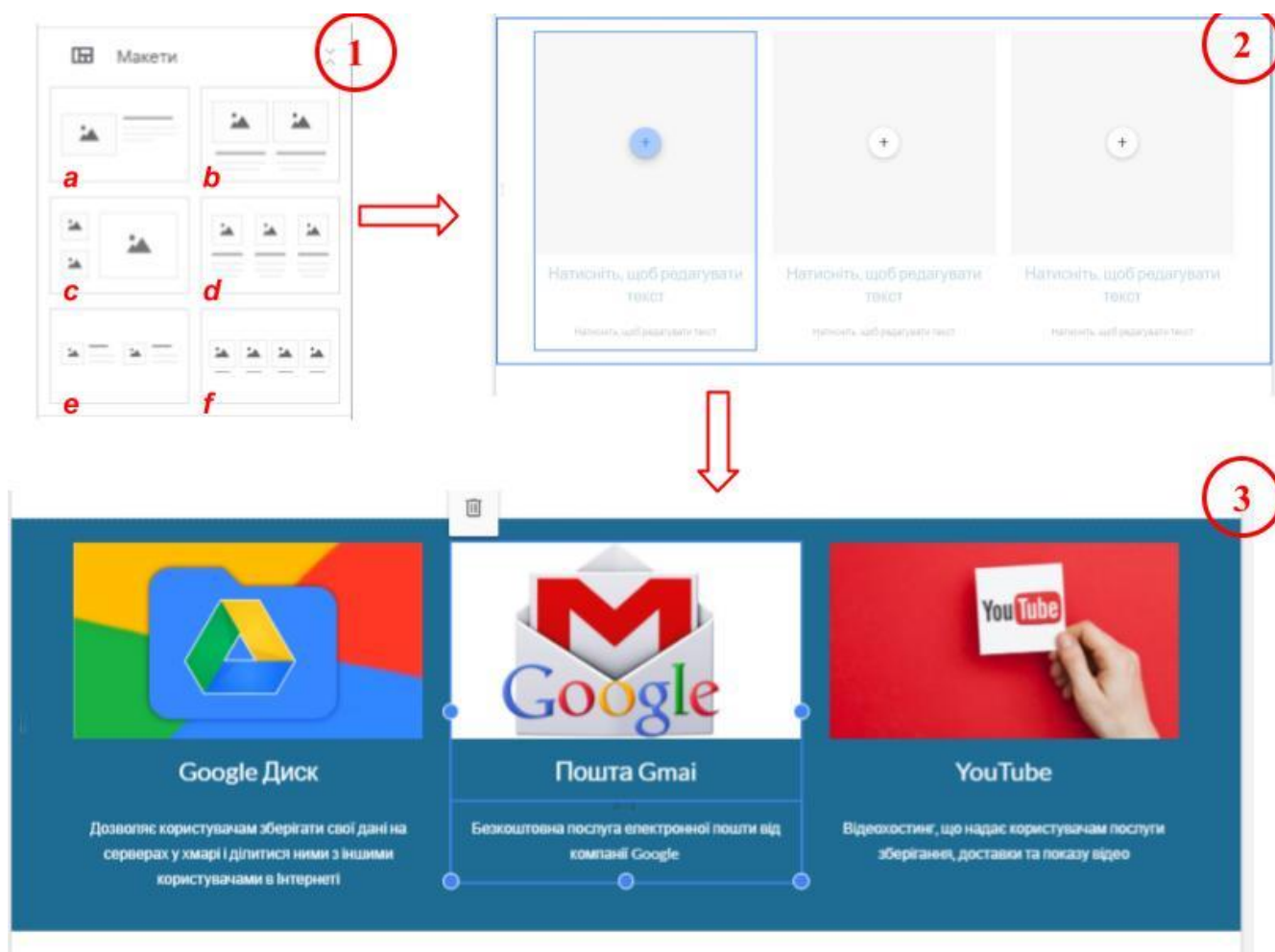

Рисунок 27

На рисунку 27-3 бачимо вже створено новий розділ з використанням макету. Зверніть увагу, що центральний елемент виділено. Зверзу є кнопка для видалення малюнка, при бажанні легко видаляємо та замінюємо іншим,

На рисунку 28 приведено той самий приклад використання макету, що описано вище.

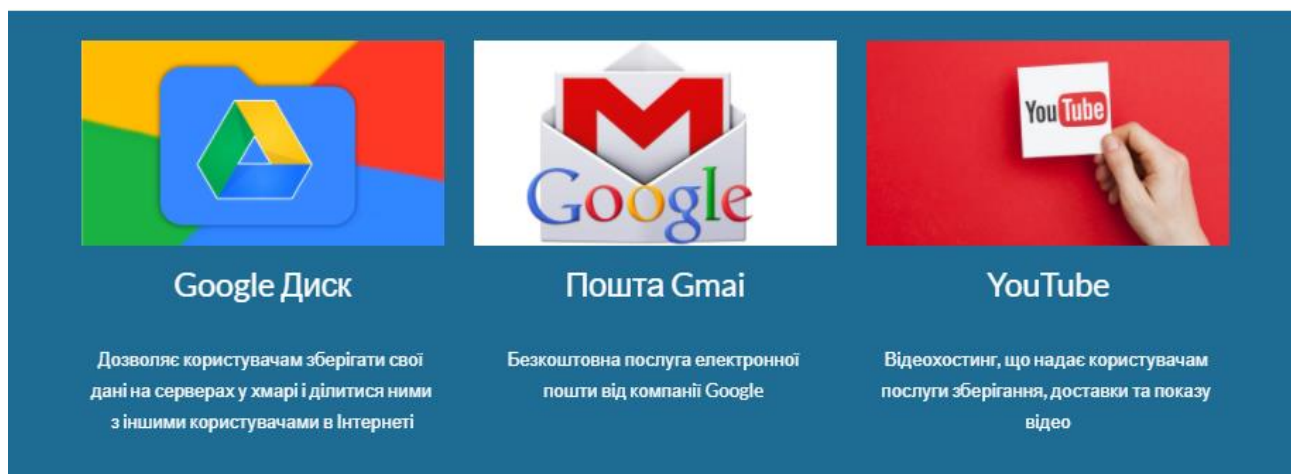

Рисунок 28

Додавання кнопок

Ми можемо додати на сайт кнопку з посиланням на іншу сторінку, на будь-який об'єкт з Диска або з Інтернету.

Для того, щоб додати до сторінки сайту кнопку виконуємо такі дії:

1. Відкрийте потрібну сторінку сайту.
2. Справа виберіть вкладку Вставка, потім Кнопка (рисунок 29-1). Створимо кнопку, яка відкриває сайт коледжу.
3. Введіть назву. Ця назва буде відображатися на кнопці (рисунок 29-2 перший рядок).
4. Вставте URL-адресу, яку повинна відкривати кнопка, або виберіть одну зі сторінок сайту (рисунок 29-2 другий рядок).
5. Підтвердить свої дії (натисніть Вставити).

При виділенні кнопки над нею з'являються інструменти для редагування, видалення та зміни оформлення (рисунок 29-3).

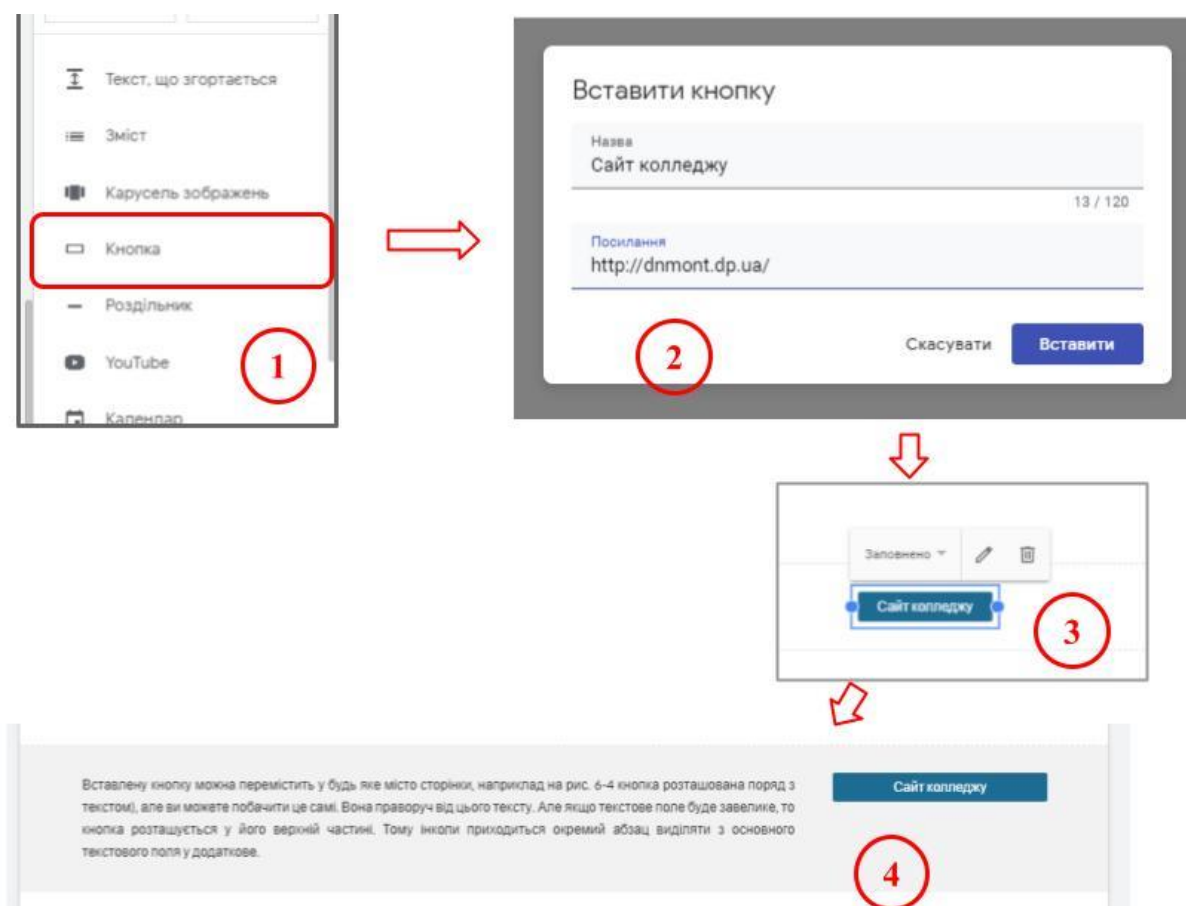

Рисунок 29

Вставлену кнопку можна перемістити у будь-яке місце сторінки, наприклад на рисунок 29-4 кнопка розташована поряд з текстом, ви можете побачити це самі. Вона праворуч від цього тексту. Але якщо текстове поле буде завелике, то кнопка розташується у його верхній частині. Тому інколи доводиться окремий абзац виділяти з основного текстового поля у додаткове.

Додавання посилань

Також якщо ми хочемо вставити на сторінку свого сайту посилання на інший сайт, документ, відео або інший об'єкт можна скористатися командою Вставити, яка знаходиться на вкладці Вставка панелі адміністрування (рисунок

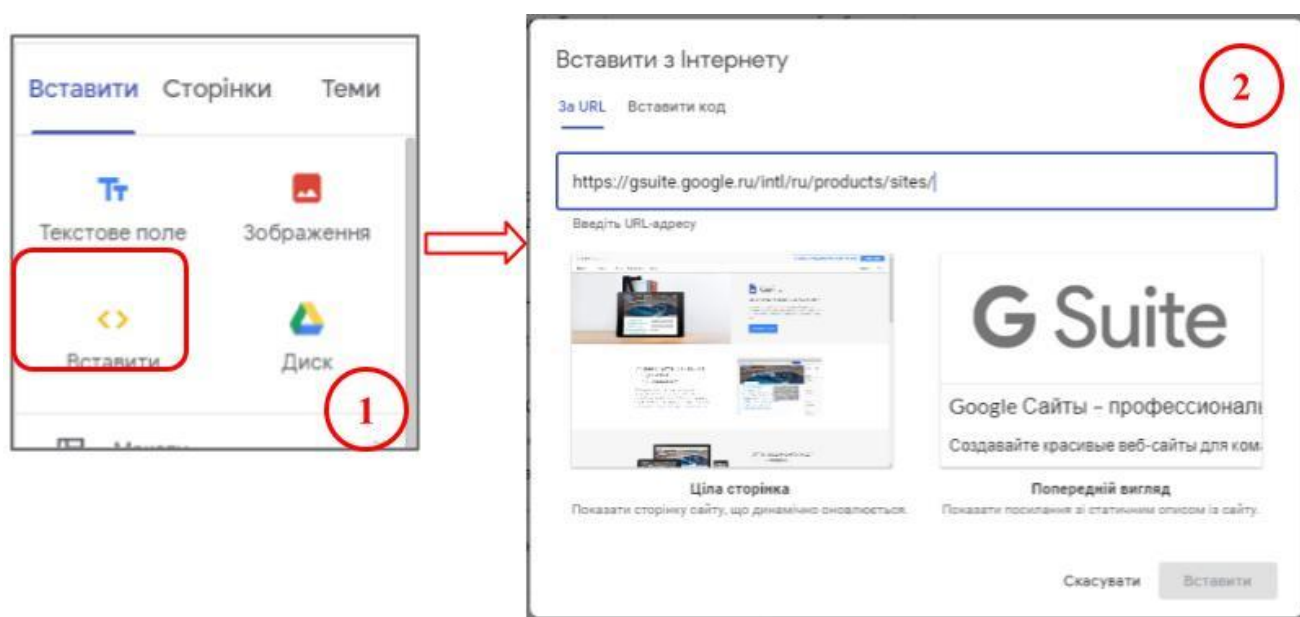

Рисунок 30

30-1)

Після цього вставляємо URL-адресу, та обираємо один з двох варіантів:

Ціла сторінка – буде показано вікно зі сторінкою сайту, що динамічно оновлюється (нижче наведено приклад на синьому фоні) .

Попередній вигляд – буде показано посилання зі статичним описом сайту (нижче наведено приклад на зеленому фоні) .

Для другого варіанту можна змінювати обсяг інформації, яка буде виводитись. (рисунок 31).

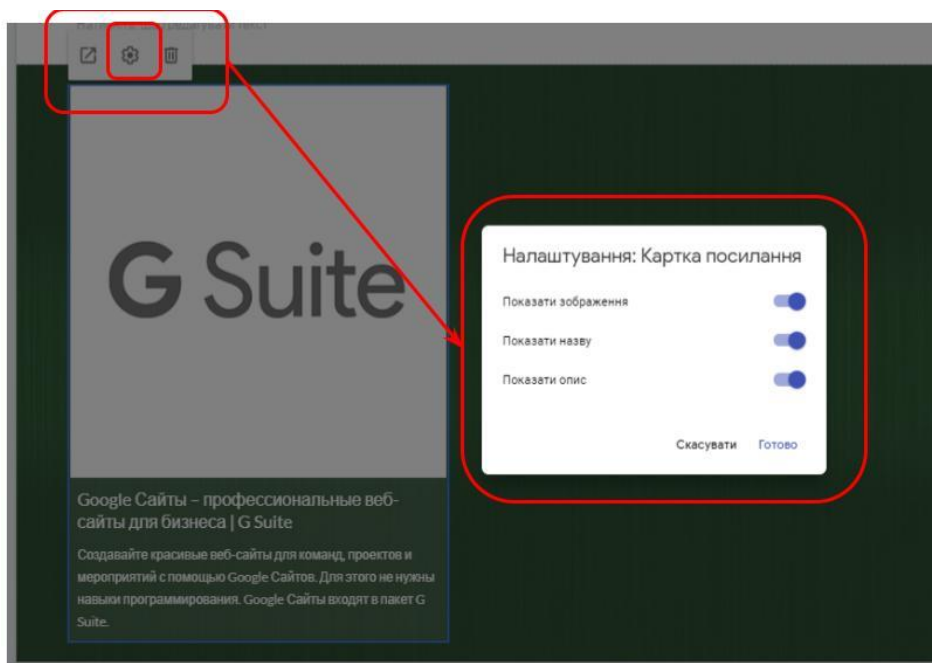

Рисунок 32

На рисунку 32 можна подивитись обидва варіанта.

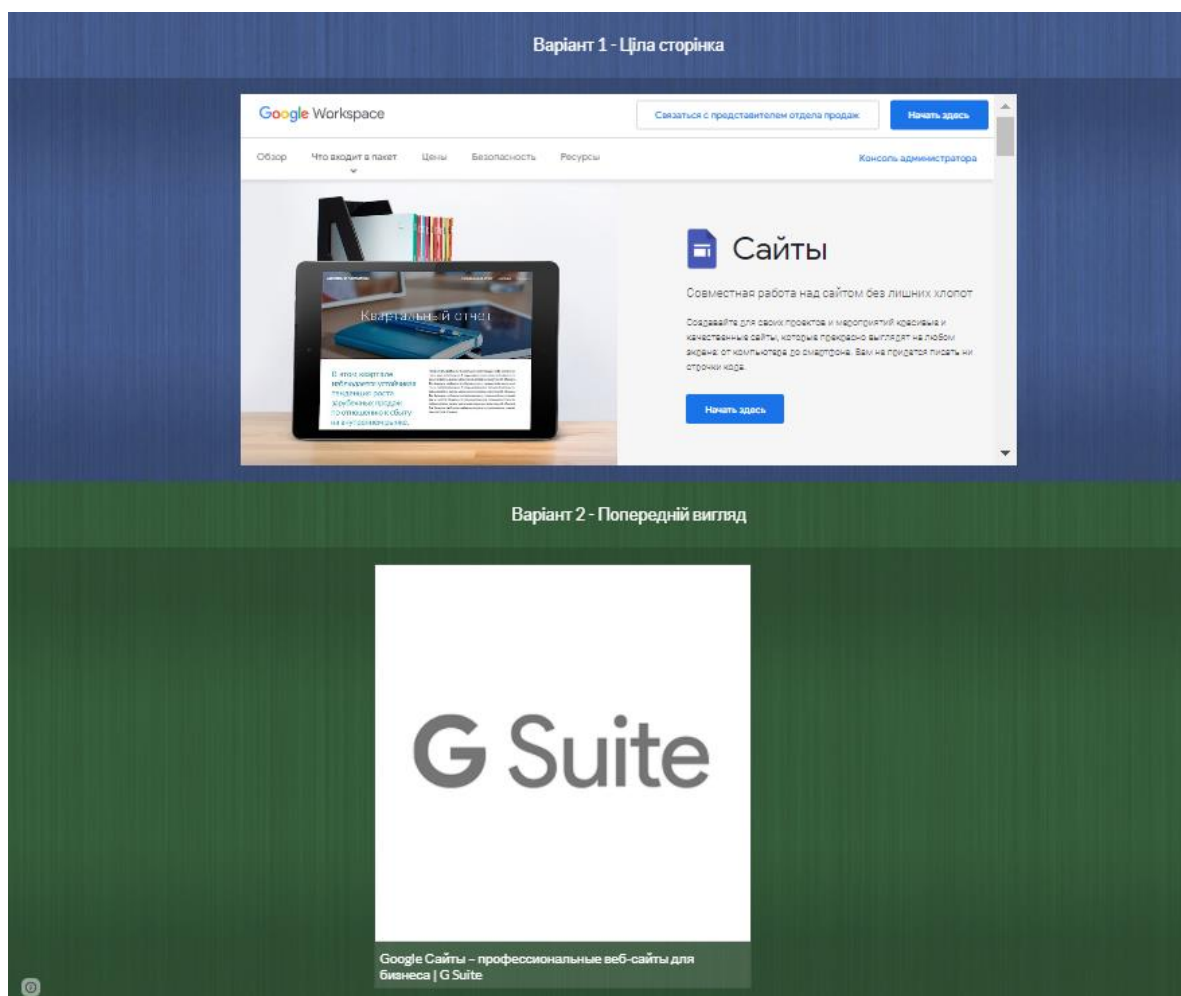

Рисунок 31

Додавання посилань до тексту або малюнку

Якщо ми хочемо додати посилання до будь якого тексту чи малюнку необхідно виділити цей текст (або малюнок) та у меню зверху натиснути на кнопку Посилання (горизонтальна вісімка).

Розглянемо на такому прикладі: додамо посилання на відео «Створення Google сайтів».

1. Попередньо скопіюємо посилання на відео.
2. Виділимо текст або малюнок та натиснемо кнопку **Посилання** (рисунок 33)
3. Вставимо посилання
4. Підтвердимо

Посилання можна додавати до одного слова, або цілого речення. На рисунку 33 зліва розглянено ці два варіанти. У правій частині рисунку 33 – додавання посилання до малюнку.

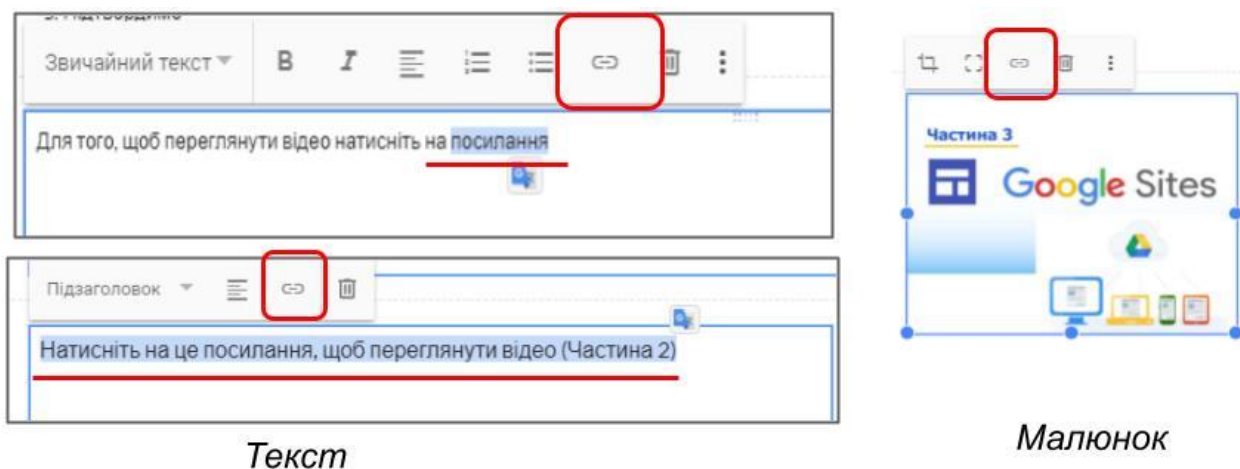

Рисунок 33

Додавання відео на сайт

У процесі розвитку сайту ви можете вирішити, що газетно-журнальний формат (тільки тексти та малюнки) є недостатньо сучасним і досить нудним. Сайт можна оживити за допомогою відео. Відео для багатьох власників сайтів просто необхідно. Відеоролики часто є необхідним атрибутом сайту. Це можуть бути навчальні, презентаційні, іміджеві, рекламні відеоролики. Відео – дуже зручний, сучасний і популярний спосіб подання та оформлення матеріалу для сайту.

Вставити відео на сайт можна різними способами, розглянемо найпопулярніший – вставка відео за допомогою відеохостингу YouTube. Сутність цього способу полягає в тому, що файли відео будуть зберігатися на відеохостингу, а ми просто скористаємося посиланням на ролик, яке розмістимо на своєму сайті.

Ми вже розглядали можливість розмістити на сайті текст або малюнок, на які буде назначено будь-яке посилання, утому числі це може бути посилання на відео. Але при натисканні на такі посилання буде здійснено перехід з вашого сайту до іншого ресурсу, на якому розміщено відеоролик. Однак можна розмістити на сторінці сайту віконце, у якому безпосереднє буде відтворюватися відео без переходу на інші ресурси.

Для цього виконуємо такі дії (рисунок 34):

1. Відкрийте потрібну сторінку сайту.
2. Справа виберіть вкладку **Вставка**, потім **YouTube**. На екрані з'явиться вікно додавання відео.
3. Введіть запит для пошуку відео та натисніть кнопку **Пошук** (з зображенням лупи).
4. Виберіть одне з запропонованих відео, або якщо жодне з них вам не підходить, спробуйте переформулювати запитання.
5. Підтвердіть свої дії (натисніть **Вибрати**).

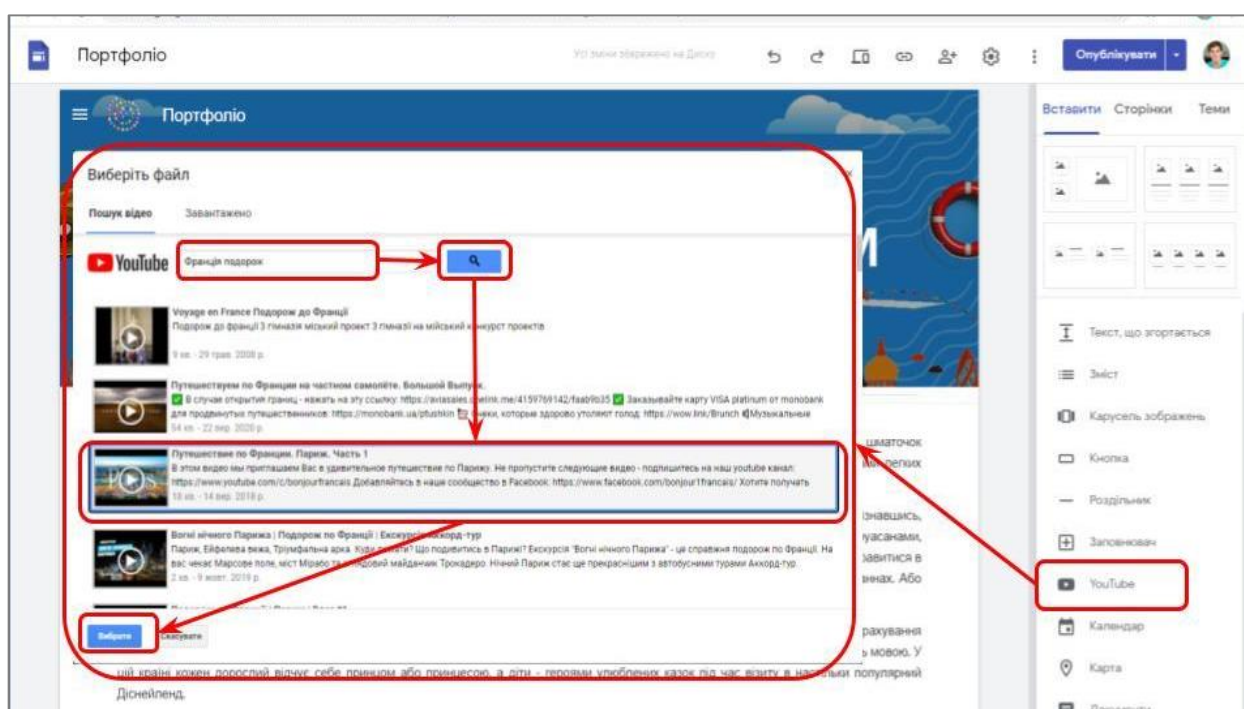

Рисунок 34

Відео буде додано перед поточним об'єктом (текстом або малюнком) та розташовано у лівій частині сторінки. Його можна перемістити у будь яку частину сторінки та змінити розмір (так же, як ми робили з малюнком).

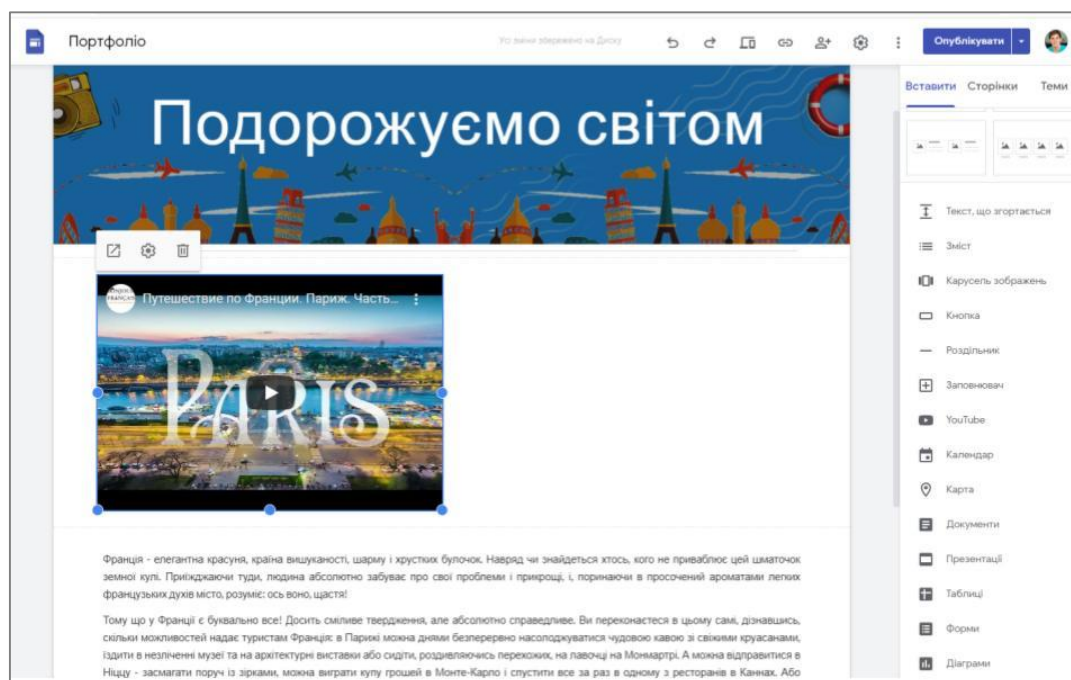

Рисунок 35

З відео можна виконати деякі налаштування. Для цього натискаємо на відео, у верхньому лівому куті з'являється панель, по центру якої натискаємо кнопку Налаштування (виділено червоною рамкою на рис.36). Після цього змінюємо потрібні налаштування, доречи їх зовсім небагато.

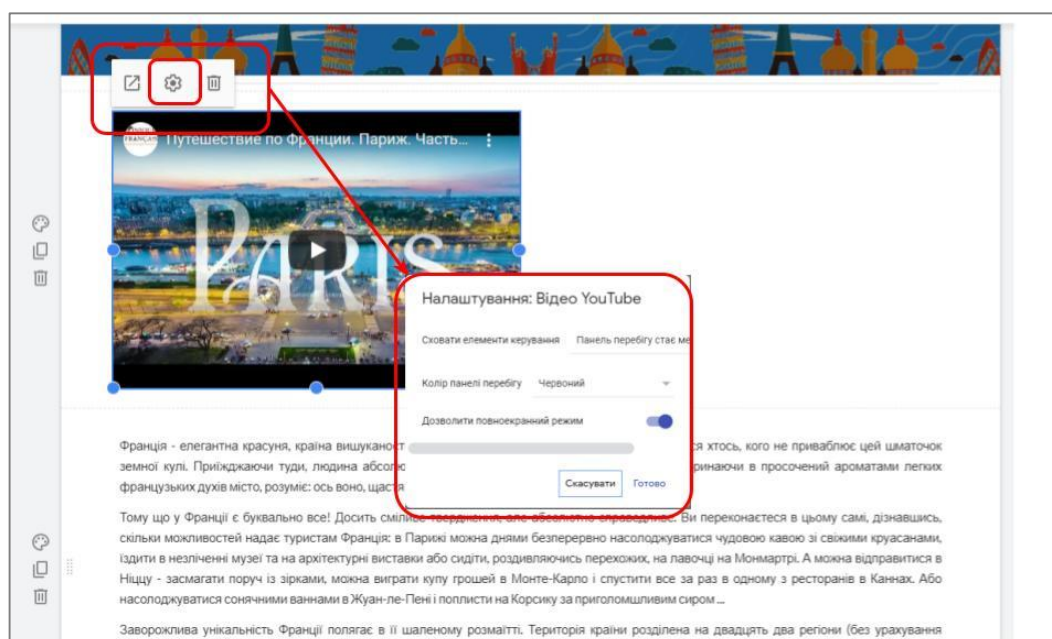

Рисунок 36

Відео можна розмістити поряд з текстом, але якщо текстове поле буде завелике, то вікно з відео розташується у його верхній частині (рисунок 37-1). Тому інколи доводиться окремий абзац виділяти з основного текстового поля у додаткове (рисунок 37-2).

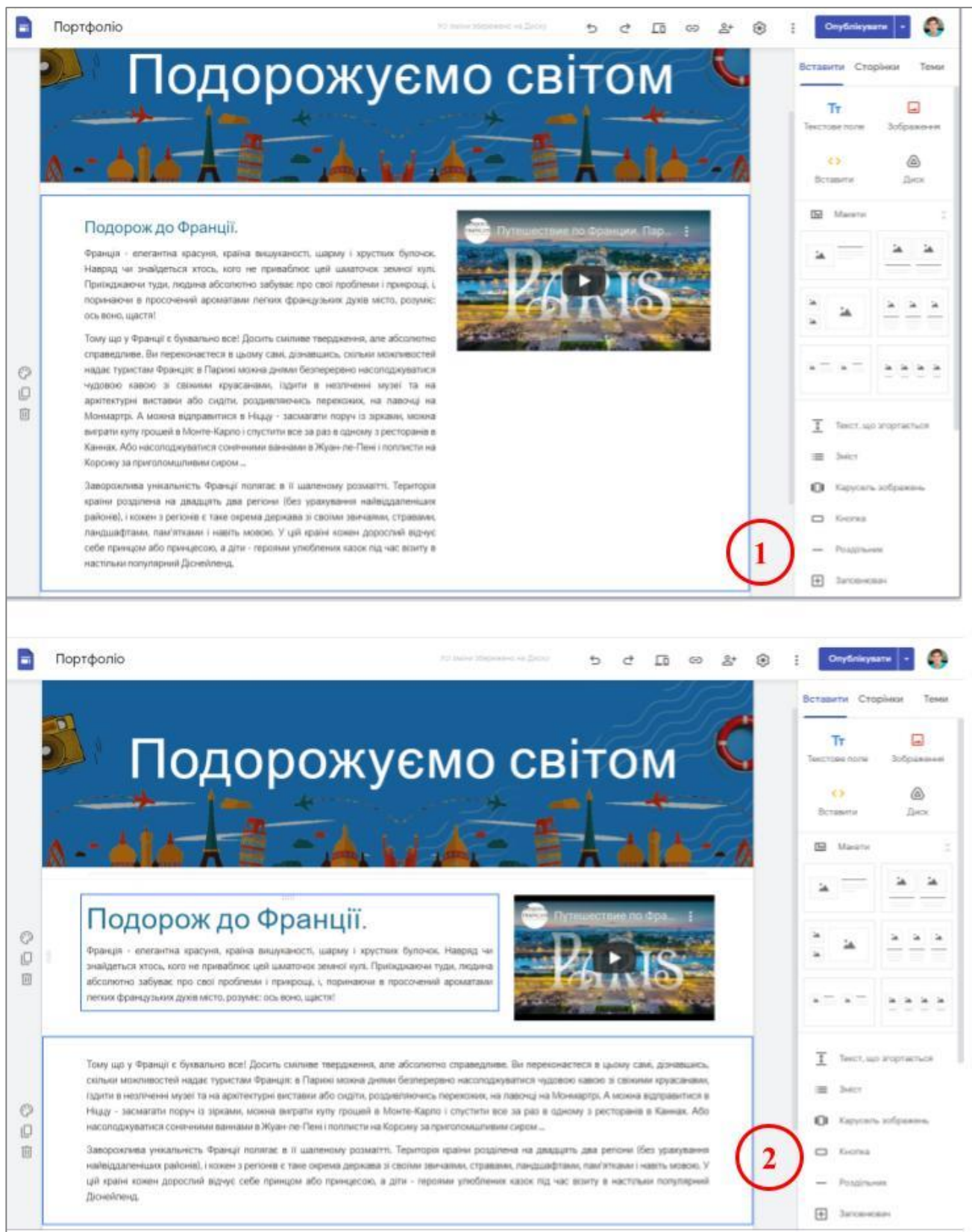

Рисунок 37

Додавання об'єктів з Діску

Якщо ми хочемо додати посилання до будь якого об'єкту, який зберігається на вашому Діску, треба натиснути кнопку Диск, яка знаходиться на вкладці Вставка панелі адміністрування. На рисунку 38 вона виділена червоною рамкою зверху. Крім того там же розташовані команди вставки окремо основних об'єктів Діску: Документів, Таблиць, Презентацій та ін. На рисунку 38 вони виділені червоною рамкою знизу.

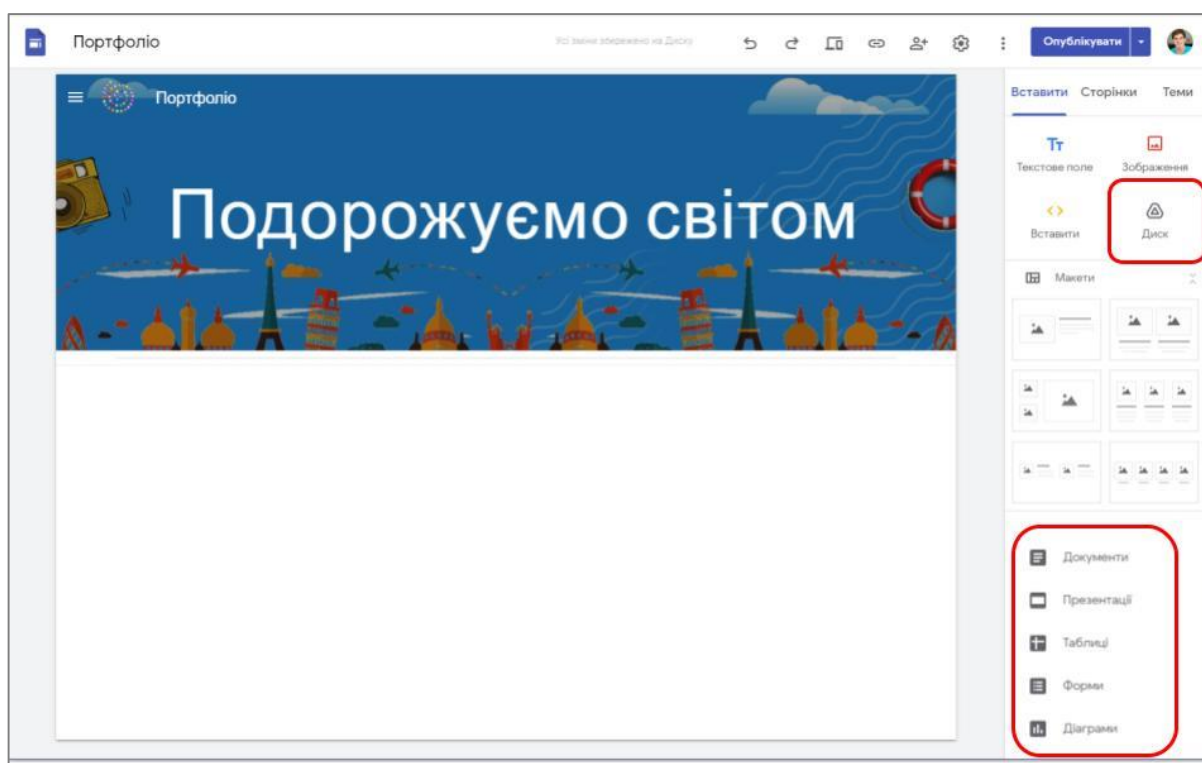

Рисунок 38

Нагадуємо, що перед тим, як додавати будь-який об'єкт з Google Діску на свій сайт, йому обов'язково треба надати спільний доступ. Існує декілька видів доступу для об'єктів Діску, від звичайного перегляду до можливості редагування іншими користувачами ваших файлів (для колективної роботи). Але потрібно бути дуже уважними для того, щоб не поширити доступ стороннім людям, ні всі з яких мають добрі наміри.

Для того, щоб надати доступ до свого об'єкту іншому користувачеві потрібно виконати такі дії: клацнути об'єкт правою кнопкою миші та обрати одну з двох команд: **Надати доступ** або **Отримати посилання** (рисунок 39). Розглянемо більш детально команду **Надати доступ**.

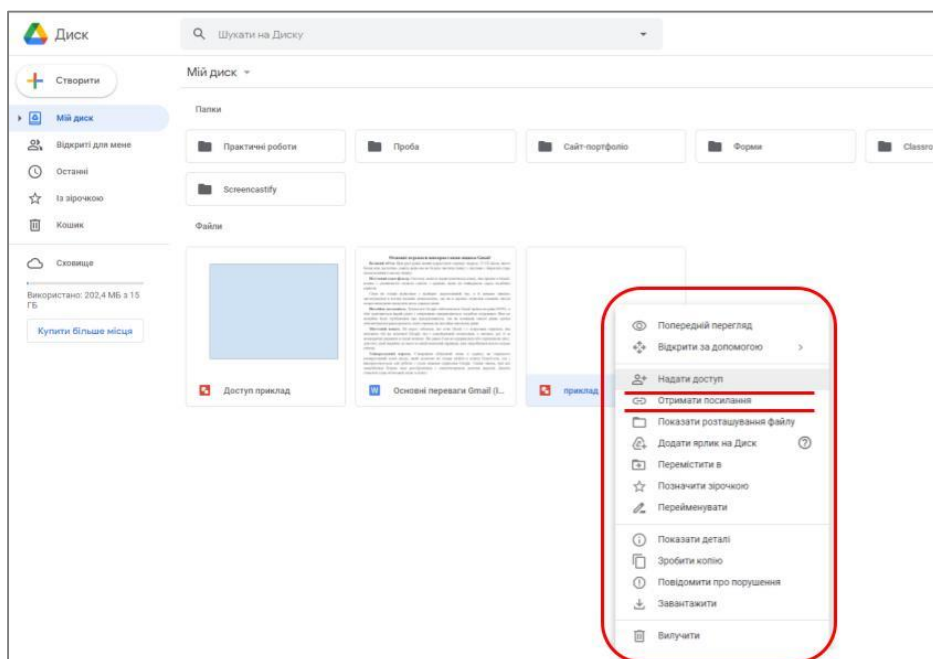

Рисунок 39

Якщо обрана команда **Надати доступ**, на екрані з'явиться вікно наступного вигляду (рисунок 40).

Вікно поділено на дві частини. Верхня призначена для надавання доступу

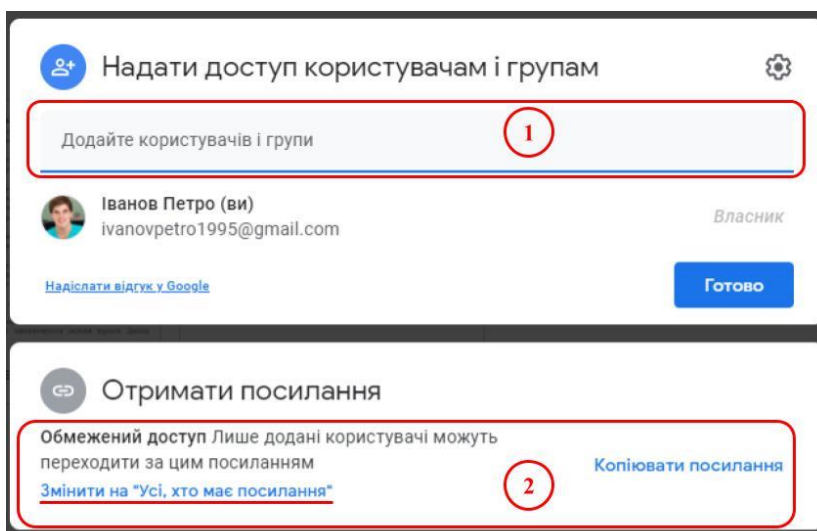

Рисунок 40

окремим особам. В виділеному рядку 1 вводимо електронні адрес тих осіб, яким необхідно надати доступ. На їх поштову адресу буде надіслано лист з запрошенням спільної роботи з об'єктом. Але для наших цілей, а саме додавання об'єкту на сторінку сайту даний варіант не підходить. Нам потрібно, щоб переглядати наш файл могли всі відвідувачі сайту. Тому у нижній частині вікна

натискаємо рядок 2 **Змінити на** «Усі, хто має посилання». Після цього вікно дещо змінить вигляд (рисунок 41).

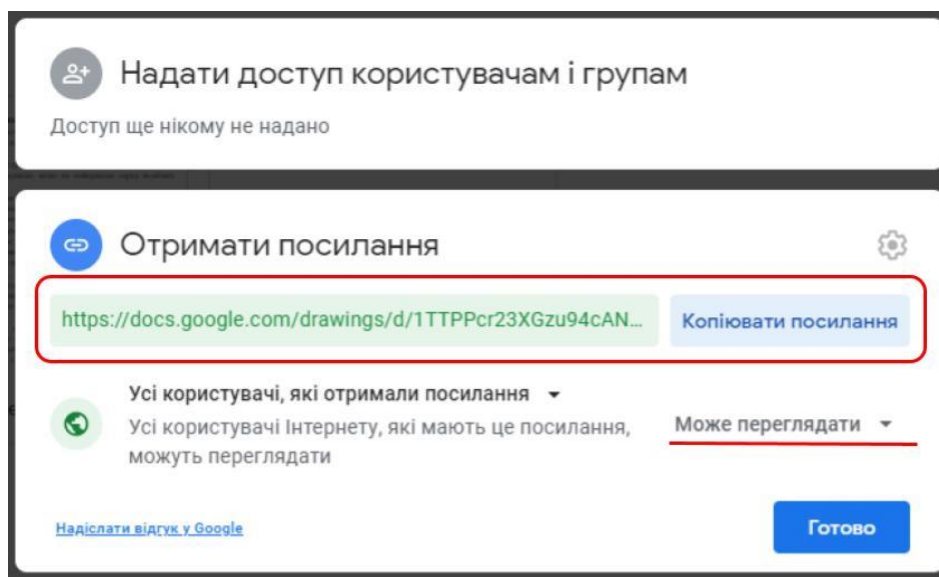

Рисунок 41

Верхня частина згорнеться, а у нижній з'явиться посилання на спільний доступ, а нижче уточнення варіанта доступу **Може переглядати**. Для підтвердження натискаємо кнопку **Готово**. Взагалі існує три варіанта доступу (рисунок 42):

1. Може переглядати
2. Може коментувати
3. Може редагувати

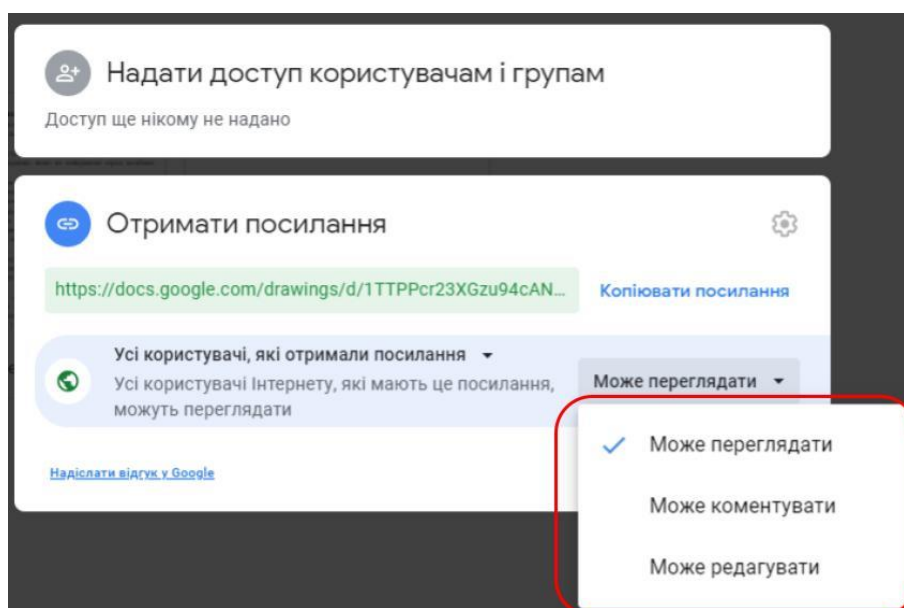

Рисунок 42

Для того, щоб перевірити, чи всім об'єктам з Діску було надано доступ слід відкрити сайт у режимі анонімного перегляду (режимі інкогніто). Для цього копіюємо посилання на сайт та відкриваємо нову вкладку у режимі інкогніто. Це можна зробити за допомогою комбінації клавіш **Ctrl+Shift+N**, або в панелі інструментів браузера (верхній правий кут) натиснути три крапки та обрати команду **Нове вікно в режимі інкогніто** (рисунок 43).

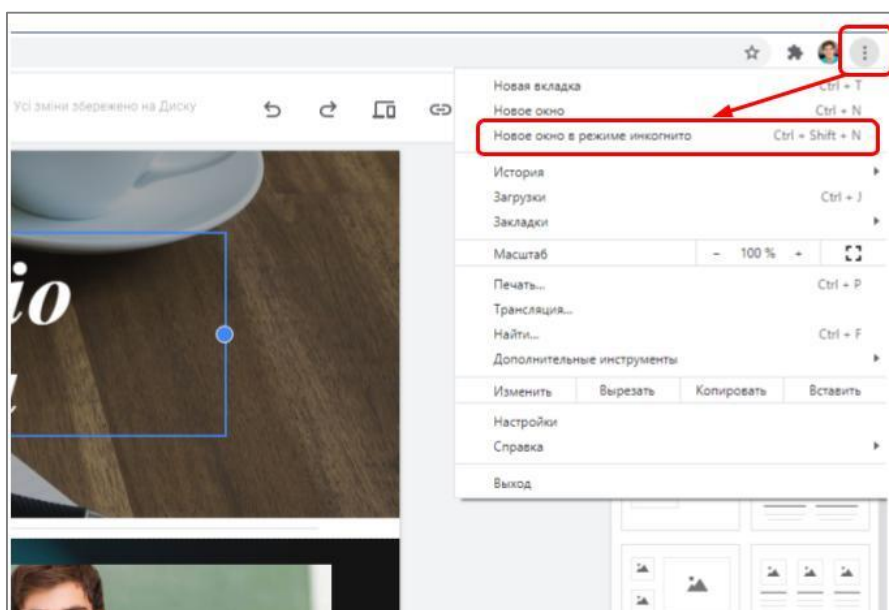

Рисунок 43

Якщо при перегляді у режимі інкогніто виникли ситуації, як на Рисунку 44, то скоріш всього для об'єкту (в даному випадку це Малюнок) не був наданий спільний доступ. Слід знайти об'єкт на Google Діску та надати доступ

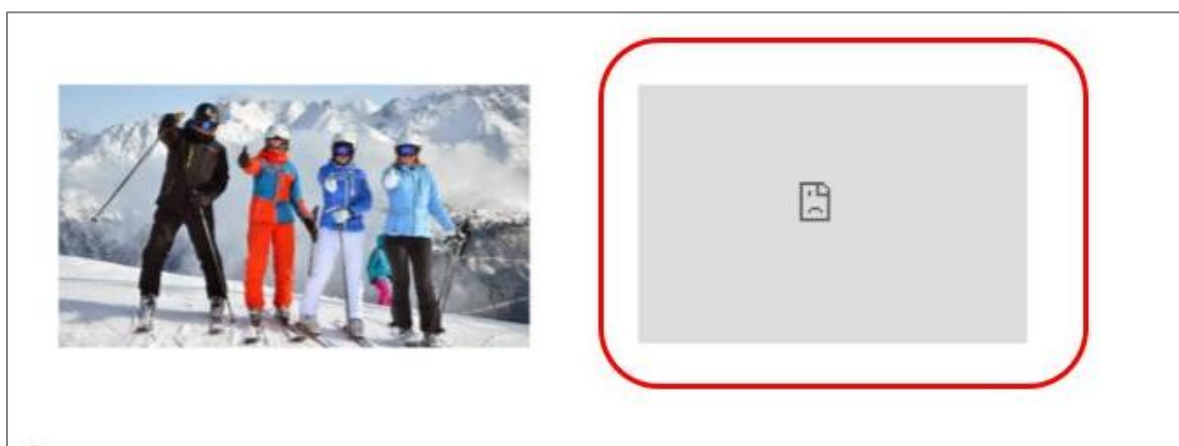

Рисунок 44

БАГАТОСТОРІНКОВИЙ САЙТ

Головна сторінка

Перевага Google Сайдів найбільш відчутні при створенні багатосторінкових сайтів. Керувати сторінками сайту дозволяє вкладка **Сторінки** на панелі адміністрування (рисунок 45). На ній знаходиться перелік усіх сторінок сайту. При натисканні мишею на значок сторінки можна переходити від однієї сторінки до іншої.

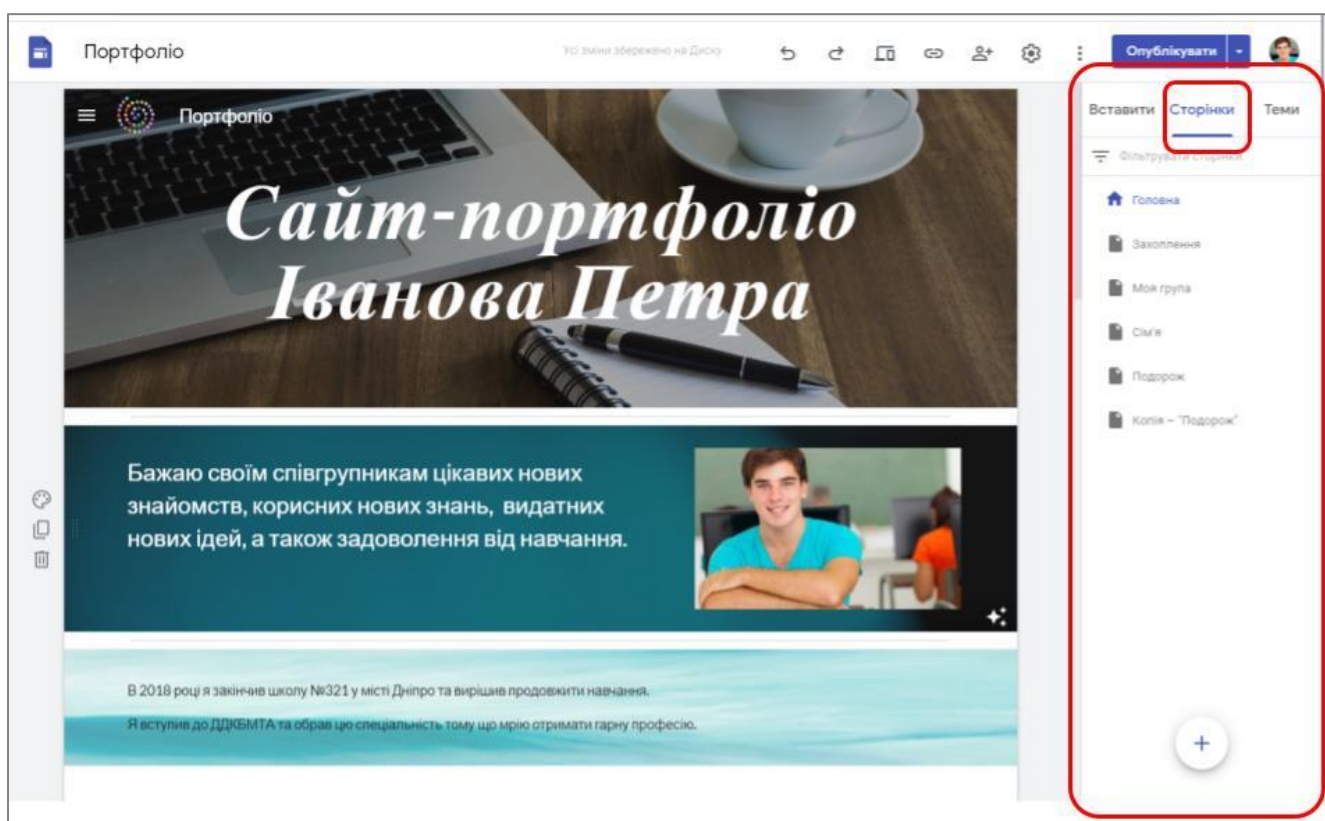

Рисунок 45

Перша сторінка сайту називається Домашньою або головною. Саме її першою бачить відвідувач сайту. Як правило, оформлення цієї сторінки відрізняється, від оформлення внутрішніх сторінок.

Головна, або домашня, або стартова, сторінка – це обличчя сайту, на неї розміщена інформація, яка у стислому виклад інформує відвідувача про те, що він побачить на цьому web-ресурсі. Якщо говорити простою мовою, то головна сторінка – це перше, що бачить користувач, потрапляючи на той чи інший сайт. Головним завданням стартової сторінки є зацікавити користувача за затримати його на якомога більш тривалий термін на вашому сайті.

Являючись обличчям сайту, головна сторінка виконує кілька ключових завдань:

- Інформаційна – дає зрозуміти відвідувачеві сайту куди він потрапив, чим займається організація або компанія, що пропонує;
- Спрямовуюча – за допомогою меню, навігації та активних кнопок дає можливість користувачеві швидко орієнтуватися і пересуватися по сайту в пошуку інформації, яка цікавить його. Це робить сайт більш простим і зрозумілим для людини;
- Комунікативна – дозволяє взаємодіяти з відвідувачами за допомогою інтегрованих соцмереж, функції онлайн-помічника або форми зворотного зв'язку.

Головну сторінку не слід перевантажувати інформацією. Вона повинна бути яскравою, щоб у користувача з'явилося бажання ознайомитися зі змістом всього web-ресурсу, і простота у використанні, яка дозволить починаючому користувачеві легко розібратися з керуванням і навігацією сайту. Що стосується текстової інформації на першій сторінці, то вона повинна бути написана дуже грамотною і зрозумілою мовою, яка легко сприймається.

Що розмістити на головній сторінці сайту? Не існує єдиного макета головної сторінки сайту. Не існує єдиної структури і наповнення, щоб можна було сказати, що саме цей варіант – універсальний і ідеальний. Кожна головна сторінка – унікальна. Вона повинна відповідати цільовій аудиторії, говорити з нею на одній мові, дозволяти користувачеві відчувати себе впевнено і комфортно, даючи зрозуміти, що його чекає на цьому конкретному сайті.

Управління сторінками

Якщо на вкладці **Сторінки** навести курсор на назву сторінки на панелі адміністрування, справа від неї з'являються три крапки. При клацанні по них з'являється меню. Меню буде відрізнятися для Головної сторінки та всіх інших. Меню Головної сторінки складається всього з трьох пунктів (рисунк 46).

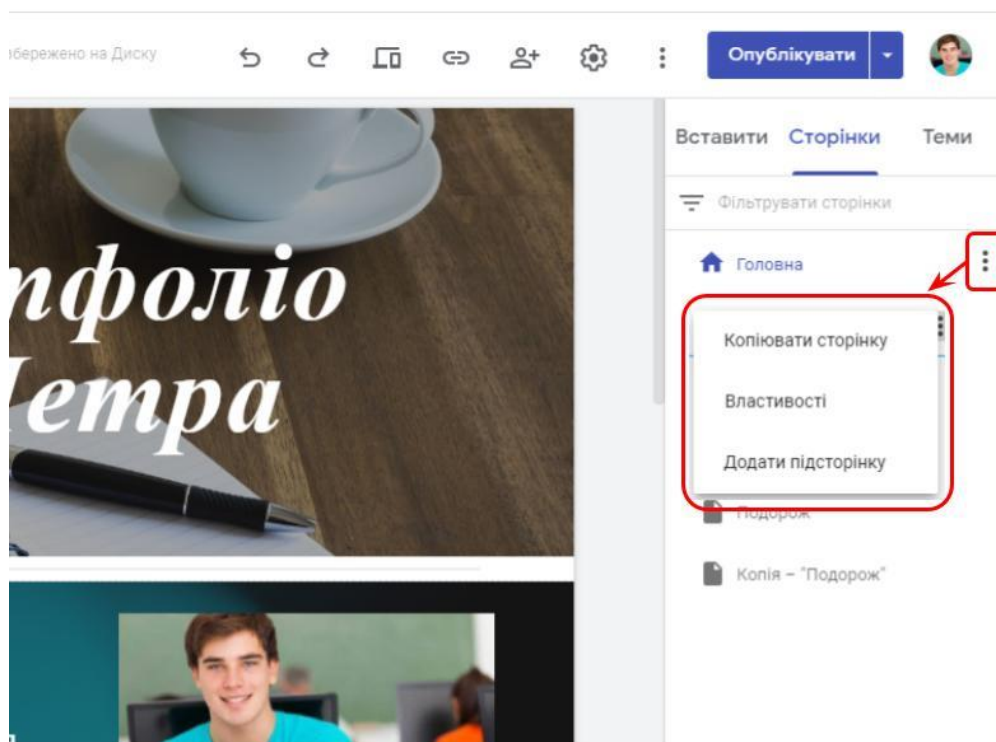

Рисунок 47

На відміну від Головної сторінки меню всіх інших складатиметься з шести пунктів (рисунок 47). Як бачимо з'явилися такі пункти меню, як **Видалити**, **Вилучити з панелі навігації**, та **Зробити домашньою (головною) сторінкою**.

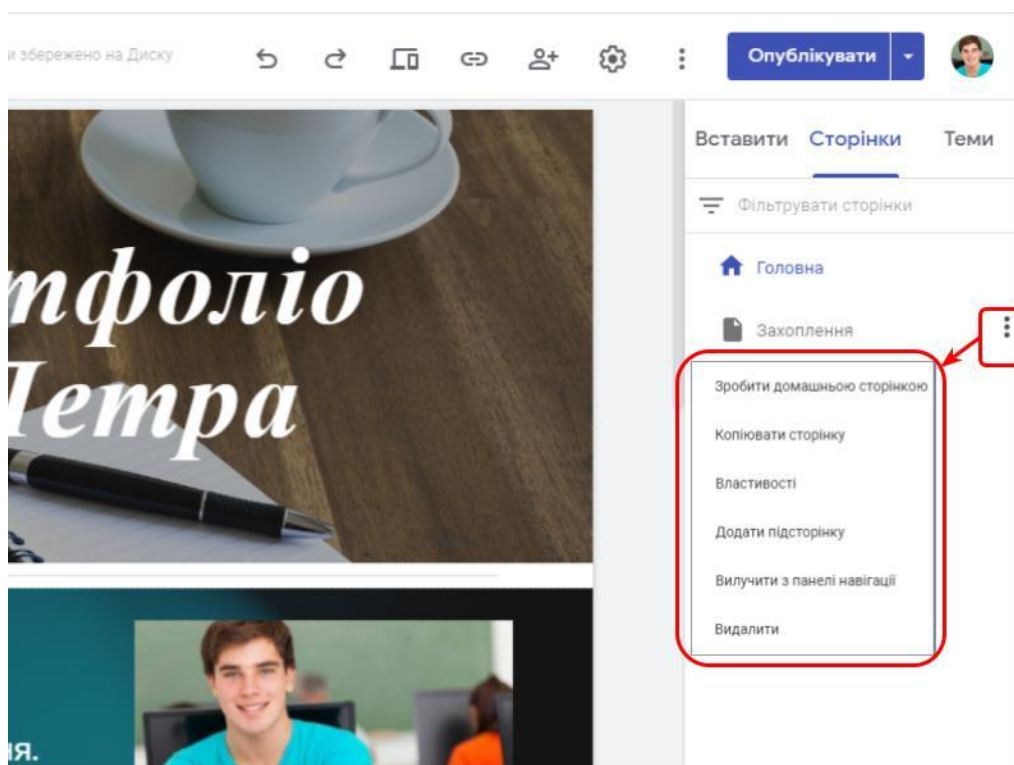

Рисунок 46

Нескладно зробити висновки, що Головну сторінку не можна ні в якому разі прибрати з сайту, ні зовсім (видалення) ні приховати (вилучити з панелі навігації). Ну і звісно, Головну сторінку неможливо зробити головною, бо вона вже і так Головна.

Пункт **Властивості** дозволяє змінити назву сторінки, яка відображається в меню та є частиною веб-адреси сторінки. Не слід робити назви сторінок довгими, бо структура меню стане незручною та громіздкою, що погіршить навігація по меню.

Сторінки на вкладці панелі адміністрування **Сторінки** можна перетягувати, міняти місцями. Перетягуванням можна змінювати рівень вкладеності сторінок.

Часто використовується пункт меню **Копіювати сторінку**: скопіювати і відредагувати вже існуючу сторінку значно швидше і простіше, ніж створювати кожен нову сторінку з нуля. Звісно що наповнення сторінки потрібно буде замінити, але загальне оформлення залишиться.

Нову сторінку стандартного оформлення можна створити таким способом: на вкладці панелі адміністрування **Сторінки** в нижній частині натискаємо круглу кнопку з позначкою **+**, вводимо ім'я сторінки та натискаємо кнопку **Готово** (рисунок 48).

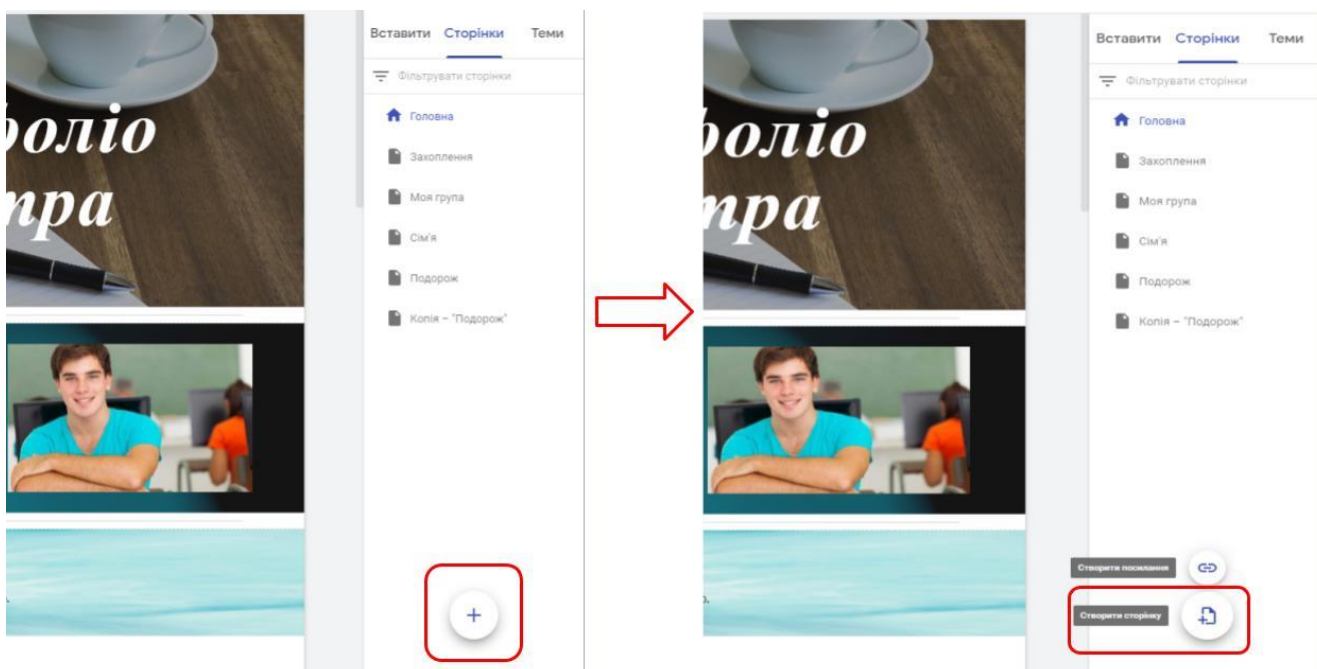

Рисунок 48

Також нову сторінку можна створити кліком по пункту **Додати підсторінку**.

Меню сайту

Меню або панель навігації — важливий елемент сайту, який дозволяє зорієнтуватися у наповненні сайту та переходити між його сторінками. Якщо домашня сторінка сайту відповідає обкладинці паперової книги, то аналогом меню буде зміст цієї книги. Як тільки на сайт додають другу сторінку, в його верхній частині автоматично з'являється меню. На рисунку 49 можна побачити, що назви сторінок повністю повторюються у меню. Як було сказано раніше, не слід робити назви сторінок довгими. Меню повинно бути компактним і не ускладнювати навігацію сайтом.

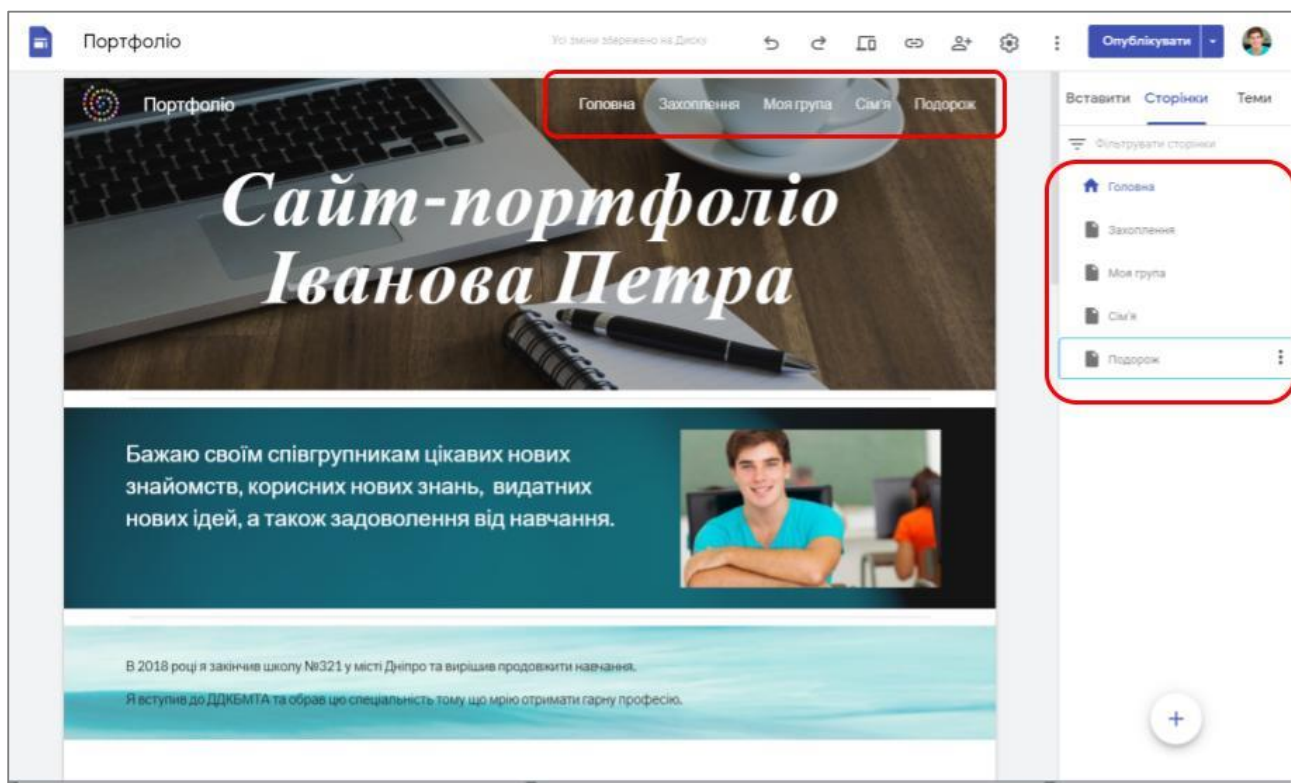

Рисунок 49

На рисунку 49 ми бачимо горизонтальне меню. Воно зручніше і простіше в навігації. У більшості сайтів застосовується горизонтальне меню з кількістю пунктів менше семи. Як показало дослідження Нільсен Норман Груп в 2014 році горизонтальні меню вважається найпоширенішим видом навігації. А то, що знайоме користувачам найбільше – кращий варіант для використання в дизайні.

Знайомна навігація і передбачуване розташування пунктів меню відразу при вході на сайт допомагає швидше зорієнтуватися і робить зручним використання сайту.

На невеликих екранах меню автоматично переноситься вліво, щоб його відкрити, необхідно натиснути на іконку меню в лівому верхньому кутку сторінки. За бажання можна перенести меню вбік для будь-яких екранів. Для цього наводимо курсор на верхню частину сторінки у вікні редагування, клікаємо по значку зубчастого колеса зліва, з'являється можливість переключатися між верхнім та боковим розміщенням панелі навігації (рисунок 50).

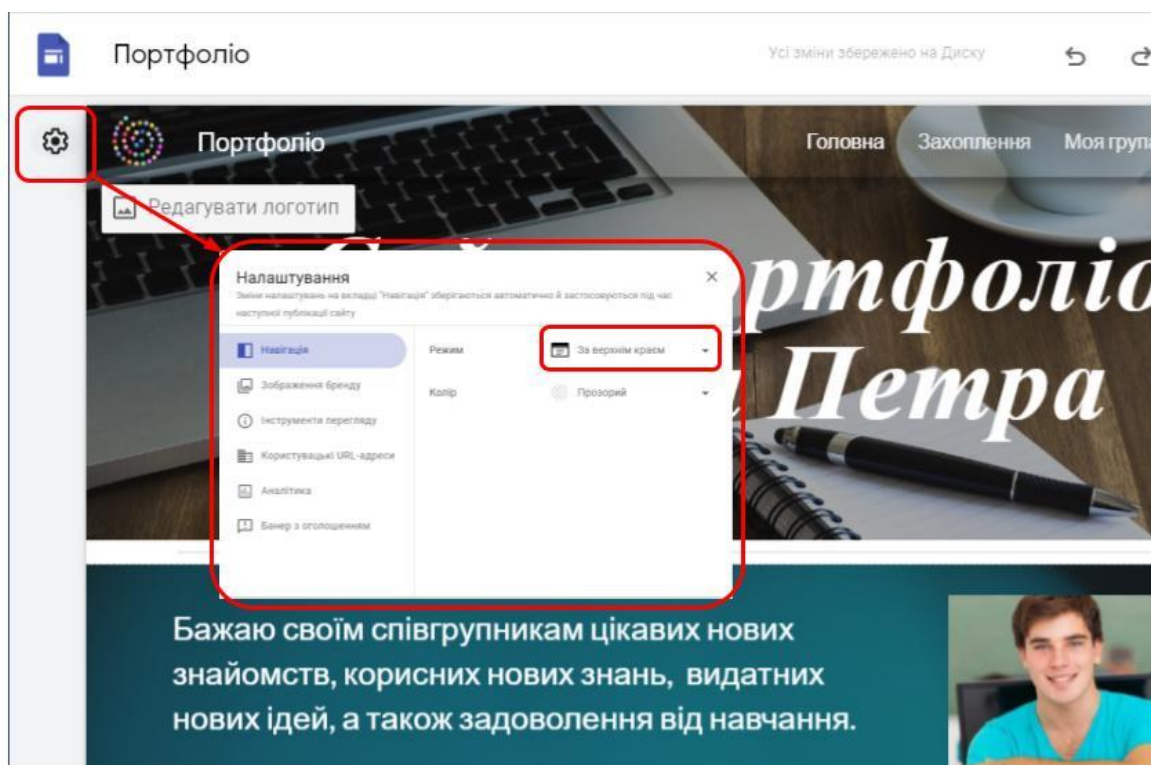

Рисунок 50

У вікні, що з'являється на екрані, обираємо замість **За верхнім краєм** (стандартне значення) варіант **Збоку**.

На відміну від горизонтального меню, яке постійно відображається на екрані як у режимі редагування сайту, так і в режимі перегляду, бічне меню в режимі редагування не виводиться. В верхньому лівому куті додається іконка меню (рисунок 51). При натисканні на нього з'являється на екрані.

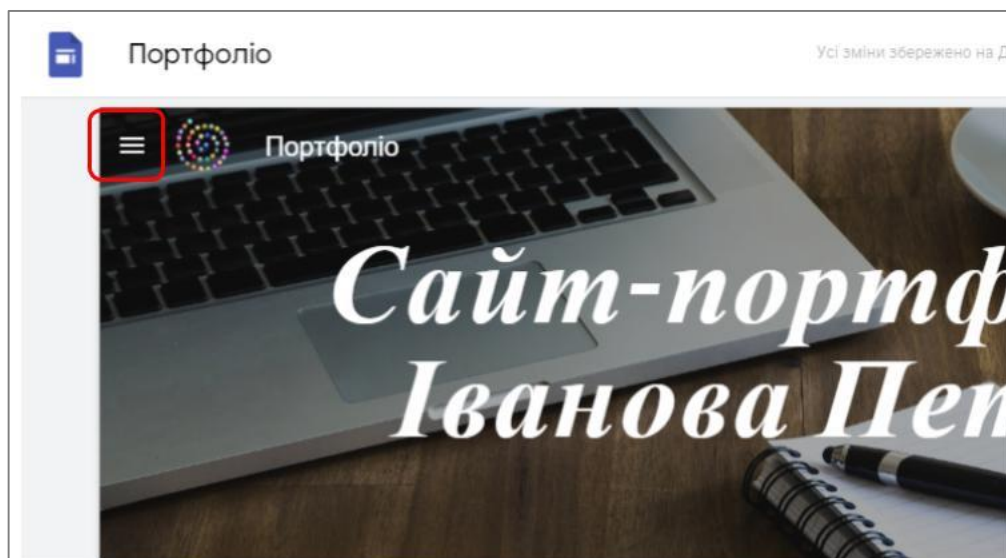

Рисунок 52

У режимі перегляду меню відображається постійно (рисунок 52).

Вертикальне меню можна використовувати в тому випадку, якщо кількість пунктів меню не поміщається в горизонтальне меню. Тим не менше, використання вертикального меню є менш ефективним в порівнянні з горизонтальним меню.

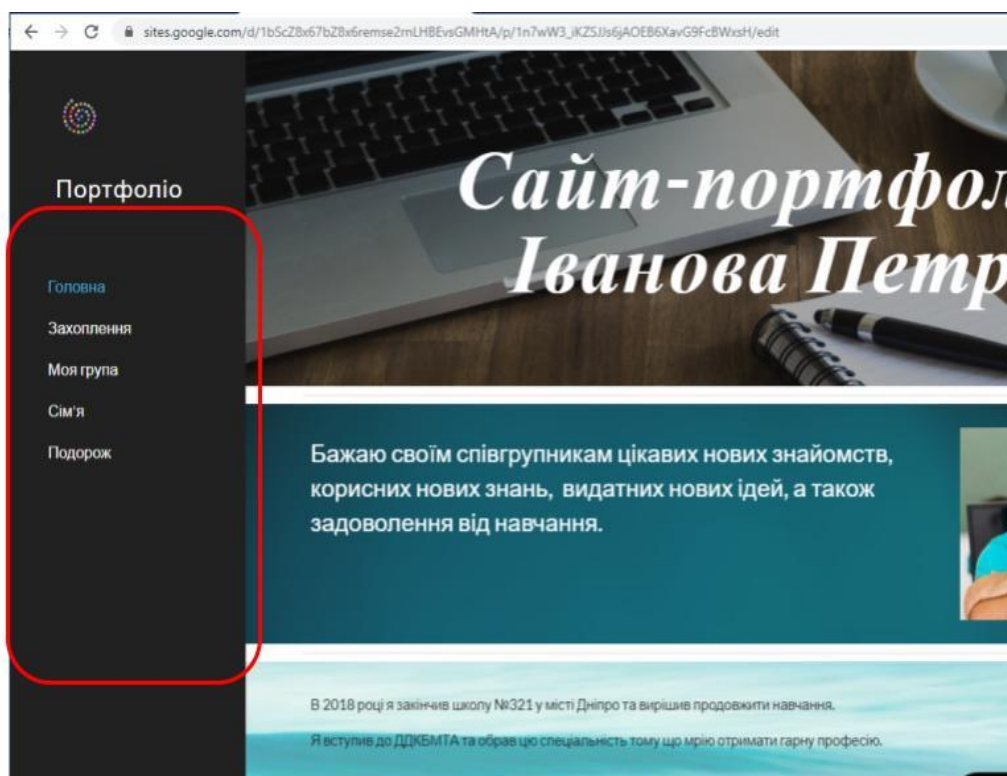

Рисунок 51

Дизайн сайту

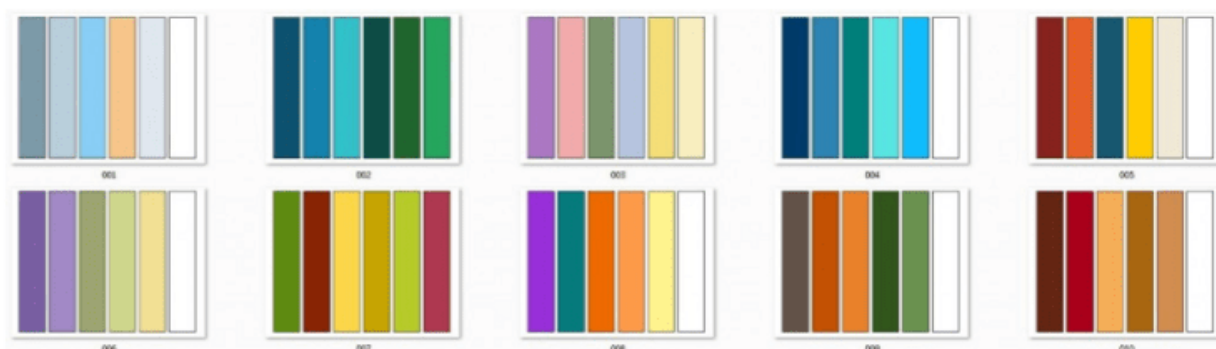
Дизайн сайту - це його обличчя і перше, що кидається в очі при відвідуванні ресурсу. Логічно, що він повинен бути виконаний як можна більш професійно. Дизайн ресурсу потрібно продумати заздалегідь, приділивши цьому час. Він повинен надихати відвідувача якомога довше провести час на сайті, очам має бути інтуїтивно зрозуміло і зручно читати інформацію.

Можна ознайомитися з прикладами робіт від світових дизайнерів на порталі **www.behance.net**. Подивіться концепцію виконання дизайну, відчуйте які емоції викликає у вас той чи інший приклад. Можливо, вам вдасться почерпнути ідею або ви захочете створити дизайн сайту, схожим із запропонованих. Подивіться сайти вашої тематики, оцініть дизайн, складіть список факторів, які вам сподобалися і не сподобалися, зробіть скріншоти, зберіть всі ідеї в одну або зробіть письмові ремарки і тільки після починайте роботу.

Кілька порад про принципи гарного дизайну

Підбирайте нейтральний фон і правильно поєднуйте кольори.

Кольори мають сильний психологічний фактор, тому підбирайте оформлення в 90% нейтральних кольорів і 10% яскравих і помітних. Червоний і інші "отруйні" кольору можуть служити акцентом на яку-небудь пропозицію, не беріть їх за основу, так як їм властиво викликати неоднозначні, частіше негативні, емоції у людини. Фон повинен бути нейтральним і не дуже привертати до себе увагу. Використовуйте правильне поєднання кольорів для сайту. Це може бути градація відтінків, що належать до однієї групи, або кольору, які добре поєднуються один з одним. Наприклад, поєднання червоного і зеленого кольору в фоні відштовхнуть ваших відвідувачів і залишать неприємний осад після відвідування сайту.

Вибирайте шрифти оптимального кольору і розміру

Занадто великий шрифт виглядає безглуздо, занадто дрібний нерозбірливо. Колір шрифту повинен максимально виділятися на тлі. Оптимальний колір шрифту - чорний. Можна вибрати білий, якщо фон сторінки планується виконати в темних тонах. Шрифт повинен бути розбірливим і читабельним. Скористайтесь класичними типами шрифту, якщо хочете серйозного ставлення до сайту зокрема і до всієї організації або кампанії в цілому.

Відповідайте заданій фірмовому стилю

Кожна поважаюча себе компанія має фірмовий стиль, який надійно осідає у людини в підсвідомості. Зайдіть на сайт будь-якого оператора зв'язку, торгівельної мережі або відомого виробника і подивіться, сайти виконані у фірмовому стилі, без зайвих кольорів. Продумайте свій фірмовий стиль і дотримуйтеся його від початку і до кінця.

ВИСНОВКИ

Створення свого веб-сайту, його концепції, ідеї, структури і дизайну - справа трудомістка, але корисна і приємна. Знання та вміння по створенню власного сайту зроблять людину більш конкурентоспроможною на професійному ринку, підвищать її шанси на отримання гарної роботи або зайняття високої посади.

У цьому методичному посібнику були зібрані відомості, які допоможуть користувачеві будь-якого ступеня комп'ютерної підготовки знайти відповіді на такі питання: з чого починається створення сайту, як заповнити його контентом, створити оптимальну структуру, виконати публікацію за допомогою сервісу Google-сайти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вікіпедія – вільна енциклопедія <http://uk.wikipedia.org>
2. Учбові Матеріали для студентів і школярів України <http://um.co.ua/>
3. Google-довідка <http://support.google.com>
4. Хмарні технології в освіті <https://sites.google.com/view/cloudinedu/>
5. Войтович Н.В., Найдьонова А.В. Використання хмарних технологій Google та сервісів web 2.0 в освітньому процесі. Методичні рекомендації. – Дніпро: ДПТНЗ «Дніпровський центр ПТОТС», 2017 – 113 с.
6. Чижикова Н.В. Створення Google-сайту викладача. Методичний посібник – Дніпро: ДТЗЕ імені Є. О. Патона, 2020
7. Google Sites крок за кроком <https://sites.google.com/site/onlinedelo/>
8. Огляд конструктора сайтів Google Sites
<https://superbwebsitebuilders.com/ru/obzor-konstruktora-sajtov-google-sites/>
9. Безкоштовний конструктор Google сайти
<https://www.inetgramotnost.ru/sajt/gugl-sajty-sozdat.html>
10. Сайт для веб-майстрів – початківців <http://www.webadvisor.ru/>
11. Розробка та просування сайтів <https://impulse-design.com.ua/>